

SKUPŠTINA CRNE GORE
Odbor za ljudska prava i slobode

Br. 00-63-8/15-

Podgorica, 1. april 2015. godine

IZVJEŠTAJ O RADU ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE U 2014. GODINI I PRVOM KVARTALU 2015.GODINE

Drugi regionalni sastanak parlamentarnih radnih tijela ljudska prava i slobode, nadležnih za ljudska prava i ombudsmana za djecu zemalja regiona na temu: "Prava djeteta-unapređenje položaja djece u cilju zaštite od svih vidova eksploatacije", 21. i 22. januar 2014. godine

Posjeta članova Odbora za ljudska prava i slobode Domu starih i Zatvoru u Bijelom Polju, 25. februar 2014. godine

28. sjednica Odbora za 26. mart 2014. godine

Posjeta članova Odbora za ljudska prava i slobode obilježavanja Pritvorskoj jedinici Uprave policije u Podgorici, na temu:
10. jul 2014. godine
invaliditetom”

Sastanak predsjednika odbora za ljudska prava i slobode u okviru predsjedavanja Italije Savjetom Evropske unije,
Rim, 13. i 14. oktobar 2014. godine

10. decembar 2014. godine

Konferencija povodom
Međunarodnog dana ljudskih prava
“Pristupačnost ilica sa

Učešće predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode
ljudska prava i slobode
na Press konferenciji , u organizaciji Predstavništva
Konferenciji „Osnovna prava,
UNICEF-a u Crnoj Gori, na kojoj su predstavljeni rezultati
ranjivih grupa uključujući
istraživanja o nasilju nad djecom, 8. septembar 2014. g.
20. i 21. novembar 2014.g.

Sastanak predsjednika i članova Odbora za ljudska prava i
slobode sa delegacijom predstavnika institucija ombudsmana
i službenika zatvora iz Republike Srbije i Republike Albanije,
1. oktobar 2014. godine

Učešće člana Odbora za
Husnije Šabovića na
nediskriminacija i zaštita
LGBTI populaciju, Tirana,

Javna tribina na temu „Prava djeteta-hraniteljstvo“, u XX generacije Škole ljudskih prava organizaciji Odbora za ljudska prava i slobode i Predstavništva prava i slobode, 26. mart 2015. g. UNICEF-a u Crnoj Gori, Herceg Novi, 2. mart 2015. godine

Posjeta članova Odbora za ljudska prava i slobode Dječijem domu „Mladost“ u Bijeloj, 2. mart 2015. g.

Posjeta polaznika Odboru za ljudska

IZVJEŠTAJ O RADU ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE U 2014. GODINI I PRVOM KVARTALU 2015.GODINE

Ovim Izvještajem nastoje se prikazati aktivnosti koje je Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore realizovao tokom 2014. godine i u prvom kvartalu 2015. godine.

U fokusu obaveza, na planu zakonodavne i kontrolne funkcije Skupštine Crne Gore, u skladu sa praksom usvajanja planskih dokumenata kojim se unapređuje predvidivost rada Skupštine i njenih radnih tijela, u funkciji povećanja stepena javnosti rada, kao mjere nadzora nad samim kvalitetom zakonodavnih i kontrolnih aktivnosti, Odbor za ljudska prava i slobode je na 27. sjednici, održanoj 26. marta 2014. godine,

usvojio Plan aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode za 2014. godinu, sačinjen na osnovu:

- Rezolucije Evropskog parlamenta o Crnoj Gori od 6. februara 2014. godine,
- Izvještaja Evropske komisije o napretku Crne Gore iz oktobra 2013. godine,
- Rezolucije Parlamentarne skupštine Savjeta Evrope 1890 (2012),
- Programa rada Vlade Crne Gore za 2014. godinu,
- aktivnosti Skupštine Crne Gore i
- jednog broja nerealizovanih aktivnosti iz Plana aktivnosti Odbora za 2013. godinu.

Planom aktivnosti Odbora za ljudska prava i sloboda Crne Gore za 2014. godinu utvrđeno je 35 aktivnosti.

Planom je utvrđeno razmatranje:

- osam predloga zakona;
- osam izvještaja (sedam u skladu sa članom 162 Poslovnika Skupštine i jedan u skladu sa članom 68 Poslovnika Skupštine Crne Gore);

- tri informacije (u skladu sa članom 68 Poslovnika Skupštine);
- jedno kontrolno saslušanje (član 75 Poslovnika Skupštine Crne Gore);
- jedan regionalni sastanak parlamentarnih radnih tijela nadležnih za ljudska prava i prava djeteta i ombudsmana za djecu zemalja regiona;
- jedna javna tribina;
- jedan okrugli sto na temu: Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore;
- tri sastanka (sa NVO Savez udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju „Naša inicijativa“, šefom Predstavništva UNICEF-a u Crnoj Gori i šeficom Misije OEBS-a u Crnoj Gori) i
- šest posjeta (Domu starih u Bijelom Polju, Zatvoru u Bijelom Polju, Pritvorskoj jedinici Uprave policije za smještaj lica lišenih slobode u Podgorici, Zatvoru u Njemačkoj, u saradnji sa Ministarstvom pravde, u okviru Twinning projekta, Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija u Spužu i Grupnoj kući u Bijelom Polju).

Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore u prethodnom periodu od strane Evropske komisije prepoznat je kao skupštinsko radno tijelo koje ima veoma intenzivnu aktivnost u svim segmentima koji se odnose na ljudska prava i slobode, što je konstatovano kao njegov vidljiv napredak u radu, potvrđen i poređenjem nalaza iz Analitičkog izvještaja Evropske komisije i nalaza iz Izvještaja Evropske komisije o napretku Crne Gore od 2011. do 2014.godine.

- U Analitičkom izvještaju Evropske komisije objavljenom u novembru 2010. godine konstatovano je: **“U Skupštini je osnovan Odbor za ljudska prava i slobode, ali njegove aktivnosti treba dodatno osnažiti.”** (strana 23)

U Izvještaju o napretku Crne Gore za 2011. godinu, u oblasti ljudskih prava, konstatovano je: **“Skupštinski Odbor za ljudska prava i slobode intenzivirao je aktivnosti i saradnju sa civilnim društvom. Ipak treba jačati njegov uticaj.”** (strana 15)

U Izvještaju o napretku za 2012. godinu konstatovano je: **„Administrativni i budžetski kapaciteti Ombudsmana su ojačani. Institucija je pripremila izvještaje u kojima analizira stanje prostorija koje Uprava policije koristi za zadržavanje zatvorenika, zaštita od diskriminacije i situacija prosjačenja djece. Odbor za ljudska prava i slobode je ove izvještaje razmotrio između oktobra i novembra 2011. godine i aktivnije promovise ljudska prava i antidiskriminaciju.“** (strana 13)

U Izvještaju o napretku Crne Gore za 2013. godinu konstatovano je: **„Parlamentarni Odbor za ljudska prava i slobode podržao je Ombudsmanove izvještaje o zlostavljanju djece putem interneta; stanju u zatvorima i zaštiti od diskriminacije – kao i Ombudsmanov opšti izvještaj za 2012. Saradnja Odbora sa Ombudsmanom i civilnim društvom nastavlja da bude dobra.”** (str. 56 i 57)

U Izvještaju Evropske komisije o napretku Crne Gore za 2014. godinu konstatovano je: **„Parlamentarni Odbor za ljudska prava i slobode nastavio je da promovise ljudska prava tako što je nastavio da održava sjednice otvorene za javnost, uključujući saslušanja.”** (strana 54)

Polazeći od obaveze daljeg snaženja Odbora za ljudska prava i slobode, radi kontinuiteta s aktivnostima ovog radnog tijela u prethodnom periodu, posebnu pažnju u 2014. godini Odbor je posvetio aktivnostima i nadležnim institucijama koje treba da obezbijede veću efikasnost u oblasti zaštite od diskriminacije, prevencije torture, prava djeteta i zaštite ličnih podataka, pa je, shodno Planu aktivnosti akcenat bio usmjeren na aktivnosti koje se odnose na:

- implementaciju donešenih zakona, jačanjem kontrolne uloge Odbora (čl.68,73,75 i 162 Poslovnika Skupštine Crne Gore);
- prava djeteta, sa posebnim naglaskom na prava djece sa teškoćama u razvoju;
- ostvarivanje prava raseljenih i interno raseljenih lica u Crnoj Gori, u skladu sa preporukama Evropske komisije za borbu protiv rasizma i netolerancije Savjeta Evrope (ECRI);
- zaštitu od diskriminacije, praćenjem sprovođenja Zakona o zabrani diskriminacije i učešćem u poboljšanju njegovog teksta donošenjem izmjena i dopuna Zakona;
- prevenciju torture i drugih oblika nečovječnog, surovog ili ponižavajućeg postupanja, u skladu sa preporukama Evropskog komiteta za sprečavanje mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT);
- zaštitu ličnih podataka;
- intenziviranje međunarodne saradnje sa subjektima koji se bave pitanjima zaštite ljudskih prava i sloboda, savjetodavnim tijelima Savjeta Evrope i Evropske unije, daljim jačanjem konstruktivne uloge koju Crna Gora ima u regionalnoj saradnji, organizovanjem posjete odgovarajućim radnim tijelima drugih parlamenata u cilju ostvarivanja uloge Parlamenta u procesu uključivanja u evropske i evroatlanske integracije, u skladu sa čl. 208, 209 i 210 Poslovnika Skupštine Crne Gore

U cilju jačanja kontrolne uloge Skupštine, Odbor za ljudska prava i slobode je Planom aktivnosti, kao i prethodnih godina, utvrdio: održavanje kontrolnog saslušanja, pribavljanje i razmatranje, shodno članu 68 Poslovnika Skupštine, informacija od strane nadležnih državnih organa, kao i, na osnovu člana 162 Poslovnika Skupštine, razmatranje godišnjih i posebnih izvještaja nadležnih državnih organa.

Polazeći od nadležnosti Odbora za ljudska prava i slobode, utvrđene članom 44 Poslovnika Skupštine Crne Gore: „*Odbor za ljudska prava i slobode razmatra predloge zakona, drugih propisa i opštih akata i druga pitanja koja se odnose na: slobode i prava čovjeka i građanina, sa posebnim osvrtom na manjinska prava, primjenu potvrđenih međunarodnih akata koji se odnose na ostvarivanje, zaštitu i unaprjeđivanje ovih prava, razmatra i zauzima stavove po predstavkama građana i pravnih lica koje se odnose na ostvarivanje prava građana; prati ostvarivanje dokumenata, mjera i aktivnosti za unaprjeđivanje nacionalne, etničke i druge ravnopravnosti, posebno u oblasti obrazovanja, zdravstva, informisanja, socijalne politike, zapošljavanja, preduzetništva, procesa odlučivanja i sl; učestvuje u pripremi i izradi dokumenata i usaglašavanju zakonodavstva u ovoj oblasti sa standardima u evropskom zakonodavstvu; saraduje sa odgovarajućim radnim tijelima drugih parlamenata i nevladinim organizacijama iz ove oblasti.*

Odbor u okviru svoje nadležnosti prati i ocjenjuje usklađenost zakona Crne Gore sa pravnom tekovinom Evropske unije i, na osnovu izvještaja Vlade, prati i ocjenjuje primjenu zakona, posebno zakona iz kojih proizilaze obaveze usaglašene sa pravom Evropske unije.” ,

Odbor je tokom 2014. godine i prvog kvartala 2015. godine realizovao brojne aktivnosti, kako one utvrđene Planom, tako i one koje su proizilazile iz tekućih aktivnosti Skupštine Crne Gore i Vlade Crne Gore.

Sve aktivnosti je ostvarivao u skladu sa Ustavom, zakonom i Poslovníkom Skupštine Crne Gore. Predmet razmatranja na sjednicama Odbora, u navedenom izvještajnom periodu, bili su značajni propisi iz oblasti ljudskih prava i sloboda, među kojima su: Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ličnoj karti, Predlog zakona o uzimanju i presađivanju ljudskih organa u svrhu liječenja, Predlog zakona o izvršenju uslovne osude i kazne rada u javnom interesu, Predlog zakona o elektronskoj upravi, Predlog zakona o izboru, upotrebi i javnom korišćenju nacionalnih simbola, Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore i Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnim okupljanjima, koje je Odbor, u skladu sa članom 137- zakonodavna funkcija Skupštine, razmotrio i Skupštini podnio, u skladu sa članom 69 Poslovnika Skupštine Crne Gore, izvještaj. Odbor je razmotrio Predlog zakona o Budžetu Crne Gore za 2015. godinu i podnio Mišljenje matičnom Odboru za ekonomiju, finansije i budžet.

Odbor je u okviru kontrolne uloge Skupštine, u skladu sa članom 162 Poslovnika Skupštine, razmotrio: Izvještaj o stanju zaštite ličnih podataka u Crnoj Gori za 2013. godinu, Izvještaj o stanju u oblasti pristupa informacijama u Crnoj Gori za 2013. godinu, Izvještaj o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2013. godinu, Izvještaj o radu Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2012. godinu, Izvještaj o radu Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2013. godinu, Izvještaj o razvoju i zaštiti prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u 2013. godini, Izvještaj o radu Centra za razvoj i očuvanje kulture manjina u 2013. godini, Izvještaj o radu Centra za razvoj i očuvanje kulture manjina u prvih 10 mjeseci 2014. godine i Godišnji izvještaj Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2013. godinu.

U skladu sa članom 68 Poslovnika Skupštine, takođe u okviru kontrolne uloge Skupštine, Odbor je od državnih organa zatražio i razmotrio Informaciju o utrošku sredstava Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom, Informaciju o međunarodno-pravnim postupcima protiv Crne Gore pred Evropskim sudom za ljudska prava u 2013. godini i Informaciju o zastupljenosti manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u državnim organima i organima državne uprave.

Takođe, Odbor je razmotrio Informaciju o drugoj monitoring posjeti koizvjestilaca Odbora za monitoring Parlamentarne skupštine Savjeta Evrope Crnoj Gori.

Članovi Odbora su posvećivali značajnu pažnju i ulagali konstantne napore na jačanju aktivnosti Odbora, u kom pravcu su ostvareni značajni pomaci.

U 2014. godini, članovi ovog skupštinskog radnog tijela održali su **20 sjednica (jedna je imala nastavak)**, a u prvom kvartalu 2015. godine tri sjednice (jedna je imala nastavak).

Članovi Odbora su učestvovali na brojnim seminarima, okruglim stolovima i stručnim skupovima u zemlji i inostranstvu, a sve sa ciljem promovisanja važnosti poštovanja ljudskih prava i sloboda, kao i zbog sticanja novih iskustava, razmjene znanja i ideja sa predstavnicima drugih zemalja i međunarodnih organizacija.

Nastavljena je saradnja sa Zaštitnikom ljudskih prava i sloboda Crne Gore, kao krovnom institucijom, novim Ustavom ustanovljenom, za zaštitu ljudskih prava i sloboda. Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore je prisustvovao brojnim sjednicama Odbora.

Saradnja sa NVO sektorom je intenzivna. Sjednicama Odbora, u skladu sa ranije uspostavljenom saradnjom, u skladu sa članom 67 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, prisustvuje predstavnik NVO "Građanska alijansa" koja u kontinuitetu vrši monitoring nad radom Odbora za ljudska prava i slobode. Takođe, Odbor je nastavio saradnju i sa NVO Savez udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju "Naša inicijativa", sa čijim predstavnicima je održan šesti sastanak. Predstavnicima drugih nevladinih organizacija koje se bave ljudskim pravima, po pozivu, u skladu sa članom 67 stav 2 Poslovnika Skupštine, učestvuju na pojedinim sjednicama Odbora. Članovi Odbora učestvuju na okruglim stolovima i seminarima na poziv nevladinih organizacija koje organizuju te aktivnosti.

Saradnja sa međunarodnim organizacijama sa sjedištem u Crnoj Gori takođe je veoma dobra. Predstavnicima međunarodnih organizacija po pozivu, u skladu sa članom 67 Poslovnika Skupštine učestvuju na brojnim sjednicama Odbora. S druge strane, članovi Odbora za ljudska prava i slobode učestvovali su na brojnim aktivnostima organizovanim od strane međunarodnih organizacija sa sjedištem u Crnoj Gori.

Odbor je u proteklom periodu dao značajan doprinos, ne samo u donošenju propisa iz oblasti ljudskih prava i sloboda, već i u praćenju implementacije propisa i nadzoru nad preduzimanjem mjera koje su bile neophodne radi poštovanja i unapređenja stanja ljudskih prava u Crnoj Gori.

*****

Stepen realizacije aktivnosti utvrđenih Planom Odbora za ljudska prava i slobode za 2014. godinu:

Odbor za ljudska prava i slobode u 2014. godini razmotrio je sledeće **predloge zakona:**

1. Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ličnoj karti,
2. Predlog zakona o uzimanju i presađivanju ljudskih organa u svrhu liječenja,
3. Predlog zakona o izvršenju uslovne osude i kazne rada u javnom interesu,
4. Predlog zakona o elektronskoj upravi,
5. Predlog zakona o izboru, upotrebi i javnom korišćenju nacionalnih simbola,
6. Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore,
7. Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnim okupljanjima,
8. Predlog zakona o Budžetu Crne Gore za 2015. godinu.

U ovom izvještajnom periodu Odbor je razmotrio sljedeće **izvještaje (godišnje):**

1. Izvještaj o stanju zaštite ličnih podataka u Crnoj Gori za 2013. godinu,
2. Izvještaj o stanju u oblasti pristupa informacijama u Crnoj Gori za 2013. godinu,
3. Izvještaj o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2013. godinu,
4. Izvještaj o radu Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2012. godinu,
5. Izvještaj o radu Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2013. godinu,
6. Izvještaj o razvoju i zaštiti prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u 2013. godini,
7. Izvještaj o radu Centra za razvoj i očuvanje kulture manjina u 2013. godini,
8. Izvještaj o radu Centra za razvoj i očuvanje kulture manjina u prvih 10 mjeseci 2014. godine i
9. Godišnji izvještaj Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2013. godinu.

U skladu sa članom 68 Poslovnika Skupštine, takođe u okviru kontrolne uloge Skupštine, Odbor je od državnih organa zatražio i razmotrio sledeće **informacije:**

1. Informaciju o utrošku sredstava Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošnjavanje lica sa invaliditetom,
2. Informaciju o međunarodno-pravnim postupcima protiv Crne Gore pred Evropskim sudom za ljudska prava u 2013. godini i
3. Informaciju o zastupljenosti manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u državnim organima i organima državne uprave.

STATISTIČKI PODACI O RADU ODBORA U 2014.g

Radno tijelo	Broj sjednica		Trajanje sjednica (u satima)		Trajanje sjednica (u danima)		Broj razmatranih tačaka d.reza		Broj razmatranih predloga zakona		Broj razmatranih predloga zakona o izmjenama i dopunama		Broj razmatranih amandmana	
	2013.	2014.	2013.	2014.	2013.	2014.	2013.	2014.	2013.	2014.	2013.	2014.	2013.	2014.
Odbor za ljudska prava i slobode	21 (20 samostalno i jedna zajednička, dva nastavka sjednica)	20 (jedna sjednica je imala nastavak)	37 sati i 45 minuta	23 sata i 30 minuta)	21	20	70	56	2	5	1	3	17	26

Naziv radnog tijela	Učešće na sjednici u skladu sa čl. 67 Poslovnika		Konzultativna saslušanja		Kontrolna saslušanja	
	2013.	2014.	2013.	2014.	2013.	2014.
Odbor za ljudska prava i slobode	Član 67 stav 1- 55 Član 67 stav 2- 125	Član 67 stav 1- 49 Član 67 stav 2- 63 (27 -državne institucije i podnosioci amandmana+ 24 -predstavnici civilnog sektora+12-ostala učešća-predstavnici međunarodnih organizacija)	-	-	tri	-

Članovi Odbora	Klub	Prisustvo sjednicama Odbora za ljudska prava i slobode u 2014.g.
dr Halil Duković, predsjednik Odbora	DPS	Prisustvovao svim zasjedanjima (21) (20 sjednica i 1 nastavak)
Husnija Šabović, član	DPS	Nije prisustvovao na 6 zasjedanja. (6 sjednica)
doc. dr Srđa Popović, član	DPS	Nije prisustvovao na 8 zasjedanja (7 sjednica i 1 nastavak)

Prim. dr Izet Bralić , član	SDP	Nije prisustvovao na 7 zasjedanja (7 sjednica)
Kemal Zoronjić ¹ , član	Bošnjačka stranka	Nije prisustvovao na 4 zasjedanja (4 sjednice)
Ljerka Dragičević , član	HGI	Nije prisustvovala na 6 zasjedanja (6 sjednice)
Novica Stanić ² , član	DF	Nije prisustvovao na 8 zasjedanja (8 sjednica)
Milutin Đukanović ³ , član		Nije prisustvovao na jednom zasjedanju (1 sjednica)
Zoran Miljanić ⁴		Nije prisustvovao na jednom zasjedanju (1 sjednica)
dr Ljiljana Đurašković , zamjenica predsjednika Odbora	DF	Nije prisustvovala na 3 zasjedanja (3 sjednice)
dr Radovan Asanović , član	DF	Nije prisustvovao na 21 zasjedanja (20 sjednica i 1 nastavak)
Snežana Jonica , član	SNP	Nije prisustvovala na 13 zasjedanja (12 sjednica i 1 nastavak)
mr Dritan Abazović ⁵ , član	Pozitivna CG	Nije prisustvovao na 8 zasjedanja (7 sjednica i 1 nastavak)

Sa sjednica je najviše odsustvovao **dr Radovan Asanović** (DF) koji nije prisustvovao na 21 zasjedanju. Jedini koji je bio na svim sjednicama je predsjednik Odbora **dr Halil Duković** (DPS).

Broj aktivnosti utvrđenih Planom aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode- 35

Broj realizovanih aktivnosti iz Plana aktivnosti Odbora- 26

Pored Planom utvrđenih aktivnosti, Odbor je realizovao 21 drugu aktivnost, i to:

- Razmatranje Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ličnoj karti, koji je podnio poslanik Neven Gošović;
- Sastanak predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode, dr Halila Dukovića i zamjenice predsjednika Odbora, dr Ljiljane Đurašković sa ministrom za pravdu i građanske slobode Velike Britanije, Simon Hughesom, održanog u Podgorici, 18. februara 2014. godine;
- Razmatranje Izvještaja o stanju u oblasti pristupa informacijama u Crnoj Gori za 2013. godinu, koji je podnijela Agencija za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama shodno članu 43 stav 1 Zakona o slobodnom pristupu informacijama;
- Sastanak predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, dr Halila Dukovića i zamjenice predsjednika Odbora, dr Ljiljane Đurašković sa ekspertom Evropske komisije za instituciju Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Klavsom Duusom Kinnerupa Hedeom, održanog 9. aprila 2014. godine;
- Sastanak predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, dr Halila Dukovića i zamjenice predsjednika Odbora, dr Ljiljane Đurašković sa ekspertom Evropske komisije za oblast ljudskih prava, Susetteom Piaom Shusterom, održanog 10. aprila 2014. godine;

1 Član Odbora za ljudska prava i slobode do 43. sjednice sjednice (u toku navedenog perioda bio član na 18 sjednica (19 zasjedanja))

2 Član Odbora za ljudska prava i slobode do 35. sjednice (u toku navedenog perioda bio član na 10 sjednica (11 zasjedanja))

3 Član Odbora za ljudska prava i slobode od 35. sjednice (u toku navedenog perioda bio član na dvijema sjednice (2 zasjedanja))

4 Član Odbora za ljudska prava i slobode od 41. sjednice (u toku navedenog perioda bio član na četiri sjednice (4 zasjedanja))

5 Član Odbora za ljudska prava i slobode do 38. sjednice u toku navedenog perioda bio član na 13 sjednica (14 zasjedanja)

- Sastanak predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode, dr Halila Dukovića i zamjenice predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode, dr Ljiljane Đurašković sa ekspertom TAIEX-a, Franco Liccioneom, angažovanim u okviru TAIEX misije za pružanje podrške u utvrđivanju procedura za postupanje po predstavkama, održanog 8. jula 2014. godine;
- Učešće predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode, dr Halila Dukovića na Press konferenciji u organizaciji Predstavništva UNICEF-a u Crnoj Gori, na kojoj su predstavljeni rezultati istraživanja o nasilju nad djecom u Crnoj Gori i u svijetu, održanoj u Eko zgradi Ujedinjenih nacija u Podgorici 8. septembra 2014. godine;
- Učešće predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, dr Halila Dukovića na sastanku predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode u okviru predsjedavanja Italije Savjetom Evropske unije, održanog u Predstavničkom domu Republike Italije, u Rimu, 13. i 14. oktobra 2014. godine;
- Učešće članova Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, doc. dr Srđe Popovića i prim. dr Izeta Bralića na Interparlamentarnoj konferenciji “Građansko zastupanje i političko učešće nacionalnih i etičkih manjina”, održanoj u Narodnoj Skupštini Republike Srbije, u Beogradu, 20. i 21. novembra 2014. godine;
- Učešće člana Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, Husnije Šabovića i člana Odbora za rodnu ravnopravnost Skupštine Crne Gore, Nikole Gegaja na Konferenciji “Osnovna prava, nediskriminacija i zaštita ranjivih grupa uključujući LGBTI populaciju”, održanoj u Tirani, 20. i 21. novembra 2014. godine;
- Razmatranje Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnim okupljanjima, koji je podnijela Vlada Crne Gore;
- Održavanje Konferencije povodom obilježavanja Međunarodnog dana ljudskih prava na temu: „Pristupačnost i lica sa invaliditetom“, održane 10. decembra 2014. godine u Skupštini Crne Gore, u organizaciji Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Ministarstva za ljudska i manjinska prava, Misije OEBS-a u Crnoj Gori i NVO „Građanska alijansa“;
- Sastanak predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode dr Halila Dukovića sa izvršnim direktorom NVO „LGBT Forum Progres“ Stevanom Milivojevićem, održan 22. decembra 2014. godine;
- Učešće člana Odbora za ljudska prava i slobode Husnije Šabovića na sastanku Odbora Parlamentarne skupštine Unije za Mediteran za političke poslove, bezbjednost i ljudska prava, održanom 30. januara 2015. godine u Barseloni;
- Posjeta polaznika XIX generacije Škole ljudskih prava, koju realizuje Centar za građansko obrazovanje, uz podršku Ambasade Sjedinjenih Američkih Država, Odboru za ljudska prava i slobode, održana 3. februara 2015. godine;
- Sastanak predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode dr Halila Dukovića i zamjenice predsjednika Odbora dr Ljiljane Đurašković sa gđinom Dirk Langeom, šefom jedinice za Crnu Goru u Generalnom direktoratu Evropske komisije za susjedsku politiku i pregovore o proširenju, održan 27. februara 2015. godine;
- Sastanak sekretara Odbora za ljudska prava i slobode Slave Burić i pomoćnice generalnog sekretara za Sektor za podršku zakonodavnoj i nadzornoj funkciji Skupštine Jelene Radonjić sa predstavnicom SIGMA-e Anke Freibert, održan 27. februara 2015. godine;
- Posjeta članova Odbora za ljudska prava i slobode Specijalnoj bolnici za psihijatriju „Dobrota“ u Kotoru, održana 2. marta 2015. godine;
- Posjeta članova Odbora za ljudska prava i slobode Dječijem domu „Mladost“ u Bijeloj, održana 2. marta 2015. godine;
- Sastanak predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode dr Halila Dukovića sa predsjednikom Savjeta za građansku kontrolu rada policije Aleksandrom Sašom Zekovićem, održan 19. marta 2015. godine i
- Posjeta polaznika XX generacije Škole ljudskih prava Odboru za ljudska prava i slobode, održana 26. marta 2015. godine.

Zbog povećanog obima aktivnosti koje nijesu bile utvrđene Planom aktivnosti Odbora i njihove realizacije, Odbor je **tri aktivnosti iz Plana za 2014. godinu, realizovao početkom 2015. godine**, i to:

- Javnu tribinu na temu: “Prava djeteta-hraniteljstvo”, u saradnji sa Predstavništvom UNICEF-a u Crnoj Gori, održanu **2.marta 2015.godine** u Opštini Herceg Novi,

- Razmatranje Godišnjeg izvještaja Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2013. godinu, na 47. sjednici, održanoj **5. marta 2015. g.** i
- Sastanak predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode, dr Halila Duković sa šeficom Odjeljenja za demokratizaciju Misije OEBS-a u Crnoj Gori, Liom Magnaguagno, realizovan **19. marta 2015. g.**

Odbor nije realizovao devet aktivnosti utvrđenih Planom aktivnosti za 2014. godinu:

- Javna tribina u Ulcinju na temu: „Osnaživanje i podrška manjinskim pravima u funkciji razvoja države i društva”, **-uvrštena u Predlog plana aktivnosti Odbora za 2015.g.,**
- Posjeta Zatvoru u Njemačkoj, u saradnji sa MINistarstvom pravde, u okviru Twinning projekta,
- Posjeta ZIKS-u u Spužu,
- Izvještaj Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore o zaštiti od diskriminacije, **u Predlog plana aktivnosti Odbora za 2015.g. je uvrštena Informacija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore o zaštiti od diskriminacije,**
- Kontrolno saslušanje Koordinatora Koordinacionog odbora za praćenje implementacije Strategije za trajno rješavanje statusa raseljenih i interno raseljenih lica sa posebnim osvrtom na Kamp Konik I i II na temu: „Implementacija Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica u Crnoj Gori, sa posebnim osvrtom na Kamp Konik“ **-uvrštena u Predlog plana aktivnosti Odbora za 2015.g.,**
- Posjeta članova Odbora za ljudska prava i slobode prvoj grupnoj kući u Bijelom Polju (tema: „Prava djeteta- inkluzija djece sa teškoćama u razvoju“) u februaru 2015. godine-**još uvijek nije puštena u rad-uvrštena u Predlog plana aktivnosti Odbora za 2015.g. i**

NAPOMENA: Tri aktivnosti utvrđene Planom-razmatranje Predloga zakona o slobodi vjeroispovijesti, Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o manjinskim pravima i slobodama i Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom nijesu realizovane iz razloga što predlozi zakona nijesu utvrđeni od strane Vlade Crne Gore i nijesu dostavljeni Skupštini i Odboru u planiranom roku-**Tri predloga zakona su uvrštena u Predlog plana aktivnosti Odbora za 2015.g.**

Rad Odbora je transparentan, a sjednice Odbora izazivaju veliko interesovanje štampanih i elektronskih medija. Odbor objavljuje na sajtu Skupštine godišnji izvještaj o radu, a takođe i veoma sadržajne informacije, zapisnike i izvještaje o svim aktivnostima ovog radnog tijela. **U tom smislu, u toku 2014. godine, samo na sajtu Skupštine postavljeno je 499 stranica teksta.**

U 2014. godini urađeno je 15 informativnih pregleda.

Odbor za ljudska prava i slobode će i **u narednom periodu nastaviti sa realizacijom brojnih aktivnosti** koje nas očekuju na putu evropskih i evroatlanskih integracija, sve u skladu sa svojom, Poslovnikom Skupštine, definisanom nadležnošću, kao i saradnju sa državnim institucijama, međunarodnim organizacijama, nevladinim sektorom, akademskom zajednicom i medijima, a sve u cilju afirmacije, promocije, poštovanja i zaštite ljudskih prava i sloboda svih građana Crne Gore.

MEĐUNARODNE AKTIVNOSTI ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE

1. Drugi regionalni sastanak parlamentarnih tijela nadležnih za ljudska prava i prava djeteta sa ombudsmanima za djecu zemalja regiona, održan u Regionalnoj školi za javnu upravu u Danilovgradu, 21. i 22. januara 2014. godine;
2. Sastanak predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode i zamjenice predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode sa ministrom za pravdu i građanske slobode Velike Britanije Simon Hughesom, održan u Podgorici, 18. februara 2014. godine;
3. Sastanak predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode dr Halila Dukovića i zamjenice predsjednika Odbora dr Ljiljane Đurašković sa ekspertom Evropske komisije za instituciju zaštitnika ljudskih prava i sloboda, pravnim savjetnikom Ombudsmana Danske, Klavsom Duusom Kinnerupa Hedeom, održan u Podgorici, 9. aprila 2014. godine;

4. Sastanak predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode dr Halila Dukovića i zamjenice predsjednika Odbora dr Ljiljane Đurašković sa ekspertom Evropske komisije za ekspertom Evropske komisije za oblast ljudskih prava, pravnim savjetnikom u Evropskom sudu za ljudska prava, Susetteom Piaom Shusterom, održan u Podgorici, 10. aprila 2014. godine;
5. Sastanak predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode dr Halila Dukovića i zamjenice predsjednika Odbora dr Ljiljane Đurašković sa ekspertom TAIEX-a, Franco Liccioneom, angažovanim u okviru TAIEX misije za pružanje podrške u utvrđivanju procedura za postupanje po predstavkama, održan u Podgorici, 8. jula 2014. godine;
6. Učešće zamjenice predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode, dr Ljiljane Đurašković na Radionici o zakonima i iskustvima o registrovanom partnerstvu, održanoj u Podgorici 10. i 11. jula 2014. godine;
7. Sastanak predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode dr Halila Dukovića i zamjenice predsjednika Odbora dr Ljiljane Đurašković sa šefom Predstavništva UNICEF-a u Crnoj Gori, Benjaminom Perksom, održan u Podgorici, 18. jula 2014. godine;
8. Učešće predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode dr Halila Dukovića na Press konferenciji, u organizaciji Predstavništva UNICEF-a u Crnoj Gori, na kojoj su predstavljeni rezultati istraživanja o nasilju nad djecom u Crnoj Gori i u svijetu, održanoj u Podgorici, 8. septembra 2014. godine;
9. Sastanak predsjednika i članova Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore sa delegacijom predstavnika institucija ombudsmana i službenika zatvora iz Republike Srbije i Republike Albanije, održan u Podgorici, 1. oktobra 2014. godine;
10. Učešće predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, dr Halila Dukovića na Sastanku predsjednika odbora za ljudska prava u okviru predsjedavanja Italije Savjetom Evropske unije, održanom u Rimu 13. i 14. oktobra 2014. godine;
11. Učešće poslanika doc.dr Srđe Popovića i prim. dr Izeta Bralića na Interparlamentarnoj konferenciji „Građansko zastupanje i političko učešće nacionalnih i etničkih manjina”, održanoj u Beogradu 20. i 21. novembra 2014. godine;
12. Učešće poslanika Husnije Šabovića na Zajedničkoj konferenciji “Osnovna prava, nediskriminacija i zaštita ranjivih grupa, uključujući LGBT populaciju”, održanoj u Tirani, 20. i 21. novembra 2014. godine;
13. Učešće člana Odbora za ljudska prava i slobode Husnije Šabovića na sastanku Odbora Parlamentarne skupštine Unije za Mediteran za političke poslove, bezbjednost i ljudska prava, održanom 30. januara 2015. godine u Barseloni;
14. Sastanak sekretara Odbora za ljudska prava i slobode Slave Burić i pomoćnice generalnog sekretara za Sektor za podršku zakonodavnoj i nadzornoj funkciji Skupštine Jelene Radonjić sa predstavnicom SIGMA-e Anke Freibert, održanog 27. februara 2015. godine
15. Sastanak predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode dr Halila Dukovića sa šeficom Odjeljenja za demokratizaciju Misije OEBS-a u Crnoj Gori, Liom Magnaguagno, realizovan 19. marta 2015. godine.

OSTALE AKTIVNOSTI ODBORA- UČEŠĆE PREDSJEDNIKA I ČLANOVA ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE NA SEMINARIMA, KONFERENCIJAMA I OKRUGLIM STOLOVIMA

1. Učešće predstavnika Službe Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore na Okruglom stolu „Ljudska prava i zaštita od diskriminacije u Izvještaju EK o napretku Crne Gore za 2013. godinu“, održanom u Podgorici 20. januara 2014. godine;
2. Učešće predstavnika Službe Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore na Promociji Stripa o ljudskim pravima „Nevolje sa Rokijem i druge priče o dječijim pravima“, održanoj u Podgorici, 7. februara 2014. godine;
3. Posjeta Odbora za ljudska prava i slobode Domu starih i Zatvoru u Bijelom Polju, održana 25. februara 2014. godine;
4. Učešće predstavnika Službe Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore na Okruglom stolu „ Socijalna zaštita i zapošljavanje romske i egipćanske populacije u Crnoj Gori- ključne prepreke i izazovi“, održanom u Podgorici, 14. marta 2014. godine;
5. Sastanak predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode dr Halila Dukovića i zamjenice predsjednika Odbora dr Ljiljane Đurašković sa predstavnicima NVO Savez udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju „Naša inicijativa“, održan 28. aprila 2014. godine;
6. Posjeta Odbora za ljudska prava i slobode Pritvorskoj jedinici u Podgorici, održana 10. jula 2014. godine;

7. Učešće predstavnika Službe Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore na Javnoj raspravi o Nacrtu zakona o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom, održanoj 25. septembra 2014. godine i
8. Učešće predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode dr Halila Dukovića na Sastanku "Srednjoročna evaluacija Programa saradnje UNICEF-a i Vlade Crne Gore (2012-2016)“, održanom u Podgorici, 19. novembra 2014. godine.

INFORMACIJA **O POSTUPANJU PO PREDSTAVKAMA GRAĐANA I PRAVNIH LICA**

Odlukom o izmjenama i dopunama Poslovnika Skupštine Crne Gore (“Sl.list CG”, broj 25/12, od 11. maja 2012. godine), nadležnost Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore proširena je odredbom da Odbor: “ *razmatra i zauzima stavove po predstavkama građana i pravnih lica koje se odnose na ostvarivanje prava građana*”.

Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore na 72. sjednici održanoj 30. maja 2012. godine, povodom dopune člana 44 Poslovnika Skupštine Crne Gore utvrđene Odlukom o izmjenama i dopunama Poslovnika Skupštine Crne Gore („Sl. list CG“, broj 25/12, od 11. maja 2012. godine), na predlog Predsjednika Odbora, uz saglasnost ostalih članova, jednoglasno je usvojio

ZAKLJUČAK:

“U vezi sa proširenjem nadležnosti člana 44 Poslovnika Skupštine Crne Gore (Odluka o izmjenama i dopunama Poslovnika Skupštine Crne Gore - „Sl. list CG“, broj 25/12, od 11. maja 2012. godine), kojim je utvrđeno da Odbor za ljudska prava i slobode „razmatra i zauzima stavove po predstavkama građana i pravnih lica koje se odnose na ostvarivanje prava građana“, Odbor za ljudska prava i slobode je na 72. sjednici održanoj 30. maja 2012. godine zaključio:

1. Da predstavke i obraćanja građana i pravnih lica upućene Odboru za ljudska prava i slobode razmatra tek nakon što predstavke razmotri nadležna institucija, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, a građani budu nezadovoljni postupanjem Zaštitnika po određenoj predstavci;

2. Ovo s toga, što se Odbor neće miješati u nadležnost Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore i narušavati nezavisnost ove institucije, kojoj je Zakonom o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore (“Sl. list CG”, broj: 42/11-Poglavlje V-POSTUPANJE; čl. 28-46”) utvrđeno pravo građana da se za povredu prava mogu obraćati Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore;

3. Sva obraćanja građana upućena Odboru za ljudska prava i slobode, prosljediće se instituciji Zaštitnika, kako bi on, shodno Zakonu o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore, postupio po njima, a ukoliko se građani budu žalili na postupanje Zaštitnika, Odbor će u tim slučajevima djelovati u skladu sa svojom kontrolnom i nadzornom ulogom i

4. Drugaćijim postupanjem, s jedne strane, stvorili bi se problemi u funkcionisanju institucije Ombudsmana i samog Odbora, a sa druge, ni sami građani ne bi znali kome da se obrate, zbog čega se smatra ispravnim i logičnim da se na navedeni način postupa po predstavkama i žalbama građana upućenim Odboru.”

Zaključak Odbora za ljudska prava i slobode, br.00-64-06/12-33/3, od 5. juna 2012. godine dostavljen je Kolegijumu Predsjednika Skupštine Crne Gore, a sa istim je upoznat i Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Skupštine Crne Gore.

Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore 25. saziva, u cilju ostvarivanja kontinuiteta rada, nastavio je na isti način kao u 24. sazivu da razmatra predstavke u skladu Zaključkom Odbora, od 5. juna 2012. godine, što je utvrđeno na Četvrtoj sjednici Odbora za ljudska prava i slobode, održanoj 6. februara 2013. godine.

*****

U periodu od 5. juna 2012. godine do kraja marta 2014. godine, Odboru za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore je dostavljeno **devet predstavki:**

- Predstavka g-dina Vladana Juretića, br. 00- 64-06/12-37 od 20. juna 2012. godine;
- Predstavka g-dina Bratislava Stanojevića, br.00-64-06/12- 44 od 31. avgusta 2012. godine;
- Predstavka grupe osuđenih lica koja se nalaze na izdržavanju kazne zatvora u ZIKS-u, br.00-64-06/12- 46 od 16. oktobra 2012. godine;

- Predstavka g-dina Sretena Zekovića, br. 00-63-8/12-1, od 16. novembra 2012.godine i dopune Predstavke, br.00-63-8/12-1/1, od 23. novembra 2012. godine i br. 00-63-8/12-1/2, od 18.decembra 2012. godine;
- Predstavka g-dina Velimira Krivokapića, br.00-63-8/13-15 od 12. aprila 2013. godine;
- Predstavka NVO "UPIS"- Udruženje priređivača igara na sreću, br.00-63-8/13-45, od 9. oktobra 2013. godine (...i naknadno dostavljene);
- Predstavka g-dina Baja Nenezića, br.00-63-8/14-3, od 24. februara 2014. godine;
- Zahtjev Društva za špeditorske, pomorsko-agencijske, spoljnotrgovinske poslove i turizam D.O.O. Bar (zahtijevali razgovor u vezi sa ostvarivanjem prava na rad i preduzetništvo), br.00-63-8/14-17, od 26.maja 2014. godine i Dopis Društva za špeditorske, pomorsko-agencijske, spoljnotrgovinske poslove i turizam D.O.O. Bar, br.00-63-8/14-17/2, od 20. juna 2014. godine;
- Predstavka g-dina Raša Čivovića, br. 00-63-8/14-19, od 2. juna 2014. godine.

****

Odbor za ljudska prava i slobode je u skladu sa Zaključkom Odbora o postupanju po predstavkama sve navedene predstavke dostavio Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore kako bi Zaštitnik, u skladu sa nadležnošću utvrđenom Zakonom o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore, postupio po istima.

POSTUPANJE ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE PO PREDSTAVKAMA

- 1 **Predstavka Vladana Juretića, br. 00-64-06/12-37 od 20. juna 2012. godine- 10. jula 2012. godine proslijeđena Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore**
- 2 **Predstavka Bratislava Stanojevića, br. 00-64-06/12-44, od 31. avgusta 2012. godine- 21. septembra 2012. godine proslijeđena Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore**
- 3 **Predstavka Sretena Zekovića, br. 00-63-8/12-1 od 16. novembra 2012. godine sa dopunama Predstavke, br. 00-63-8/12-1/1 od 23. novembra 2012. godine i 00-63-8/12-1/2 od 18. decembra 2012. godine**

U okviru Tekućih pitanja Četvrte sjednice Odbora za ljudska prava i slobode, održane 6. februara 2013. godine Predsjednik Odbora je istakao da je Odboru u periodu od juna 2012. godine do januara 2013. godine pristigao jedan broj obraćanja građana i to: Predstavka Vladana Juretića, Predstavka Bratislava Stanojevića i Predstavka Sretena Zekovića.

Sve predstavke su u skladu sa Zaključkom Odbora sa 72. sjednice od 30. maja 2012. godine proslijeđene Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore na dalje postupanje.

- 4 **Predstavka br. 00-64-06/12-46 od 16. oktobra 2012. godine kojom se 11 osuđenih lica na izdržavanju kazne u ZIKS-u obratilo Odboru za ljudska prava i slobode**
Članovi Odbora za ljudska prava i slobode upoznali su se sa ovom Predstavkom na **Četvrtoj sjednici** Odbora za ljudska prava i slobode, održanoj **6. februara 2013. g.**
Odlučeno je da Odbor u skladu sa Zaključkom o postupanju Odbora po predstavkama prosljede Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore na dalje postupanje.
- 5 **Predstavka Velimira Krivokapića, br.00-63-8/13-15, od 12. aprila 2013. godine**
Predstavka je u skladu sa Zaključkom Odbora o postupanju po Predstavkama 17. jula 2013. godine proslijeđena Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore na dalje postupanje
- 6 **Predstavka NVO "UPIS"- Udruženje priređivača igara na sreću, br.00-63-8/13-45, od 9. oktobra 2013. godine**
Članovi Odbora za ljudska prava i slobode su se upoznali sa Predstavkom NVO „UPIS“ na **17. sjednici, održanoj 9. oktobra 2013. godine.**

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode, dr Halil Duković upoznao je članove Odbora da je NVO "UPIS"- Udruženje priređivača igara na sreću Crne Gore dostavila Odboru za ljudska prava i slobode Predstavku, br.00-63-8/13-45 od 9. oktobra 2013. godine, zbog kršenja osnovnih ljudskih prava, onemogućavanjem učešća jednog broja predstavnika ove NVO na 22. sjednici Odbora za ekonomiju, finansije i budžet, održanoj 30. jula 2013. godine, koji su u Skupštinu Crne Gore došli na osnovu dostavljenog poziva predsjednika pomenutog Odbora, poslanika Aleksandra Damjanovića.

Nakon formiranog predmeta povodom Predstavke NVO "UPIS" (dopisa, obavještenja, zahtjeva, urgencija) razmatranje Predstavke NVO „UPIS“, predmet br. 00-63-8/13-45 od 9. oktobra 2013. godine, Predsjednik Odbora je **predložio u Dnevni red 37. sjednice Odbora za ljudska prava i slobode, od 4. novembra 2014. godine.**

Predlog poslanice Snežane Jonice da se tačka 2 Predloga dnevnog reda- Obavještenje i Poziv NVO „UPIS“- Udruženje priređivača igara na sreću, broj 00-63-8/14-33/1 od 16. oktobra 2014. godine, a povodom:

- Predstavke NVO "UPIS", br.00-63-8/13-45, od 9.oktobra 2013. godine,
- Urgencije/Zahtjeva za odgovor o Predstavci NVO "UPIS", br. 00-63-8/14-24, od 2. jula 2014. godine i
- Poziva da se postupi po Predstavci NVO "UPIS", sa opširnrom argumentacijom, br. 00-63-8/14-33 od 25. septembra 2014. godine,

bríše, usvojen je većinom glasova članova Odbora.

Povodom razmatranja navedene Predstavke na 37. sjednicu Odbora za ljudska prava i slobode bio je pozvan Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore.

Na **47. sjednici** Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, **održanoj 5. marta 2015. godine** članovi Odbora su upoznati sa predstavkama NVO "UPIS"- Udruženje priređivača igara na sreću Crne Gore koje je ova NVO uputila Odboru za ljudska prava i slobode, **21. novembra 2014. godine, 4. decembra 2014. godine i 11. februara 2015. godine** sa

- Pozivom za postupanje u skladu sa Ustavom, Zakonom i Poslovníkom (sa priložima), broj 00-63-8/14-33/4 od **21. novembra 2014. godine;**
- Zahtjevom za poštovanje Ustavom zagwarantovanih prava i sloboda (sa priložima), broj 00-63-8/14-33/5, od **4. decembra 2014. godine** i
- Zahtjevom za hitno postupanje (sa priložima), broj 00-63-8/15-6 od **11. februara 2015. g.**

Odbor je odlučio da, po prethodno ustanovljenoj praksi o postupanju sa predstavkama upućenim Odboru, u skladu sa Zaključkom Odbora o postupanju po predstavkama, od 5. juna 2012. g., navedene predstavke uputi Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore na postupanje, u skladu sa Zakonom o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore, sa zahtjevom da po okončanju postupka o istom obavijesti Odbor. Predstavke su prosljeđene Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore na postupanje **6. marta 2015. godine, dopisom br. 00-63-8/15-6/1**, a istog dana NVO „UPIS“ je obavješten o postupanju Odbora za ljudska prava i slobode, dopisom br. **00-63-8/15-6/2.**

Nakon toga, **9. marta 2015. godine**, ministar za ljudska i manjinska prava dr Suad Numanović je uputio dopis **br. 00-63-8/15-10** Odboru za ljudska prava i slobode/predsjedniku Odbora dr Halilu Dukoviću kojim prosljeđuje dopis NVO „Udruženje priređivača igara na sreću Crne Gore“ sa pratećom dokumentacijom na dalje postupanje i analizu u skladu sa nadležnostima Odbora sa molbom za dostavljanje povratne informacije o postupanju u konkretnom slučaju.

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode dr Halil Duković je **11. marta 2015. godine**, dopisom br. **00-63-8/15-6/3** uputio Odgovor na dopis Ministru za ljudska i manjinska prava. O odgovoru predsjednika Odbora ministru za ljudska i manjinska prava istog dana obavješten je i NVO „UPIS“.

NVO „UPIS“ je predsjedniku i svim članovima Odbora za ljudska prava i slobode **17. marta 2015. godine**, dopisom **br. 00-63-8/15-10/1 uputila** Hitno-ponovljeni zahtjev za hitno postupanje i poštovanje Ustavom zagwarantovanih prava i sloboda, sa priložima.

(7) Predstavka g-dina Baja Nenezića iz Nikšića, broj 00-63-8/14-3 od 24. februara 2014. godine

U okviru Tekućih pitanja na **30. sjednici** Odbora za ljudska prava i slobode, održanoj **14. aprila 2014. godine**, članovi Odbora su se upoznali da je Odboru za ljudska prava i slobode dostavljena Predstavka g-dina Baja Nenezića iz Nikšića u kojoj se žali na probleme u povezivanju radnog staža i nemogućnost regulisanja penzije.

Predsjednik Odbora je predložio da Odbor, u skladu sa Zaključkom o postupanju sa predstavkama građana i pravnih lica, usvojenim na 72. sjednici, 30. maja 2012. godine, prosljedi Predstavku Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore na razmatranje i dalje postupanje i da zahtijeva da Zaštitnik obavijesti Odbor o postupanju po ovoj predstavci nakon okončanja ispitnog postupka. Članovi Odbora su se saglasili sa predlogom Predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode.

(8) Predstavka Društva za špediterske, pomorsko agencijske, spoljnotrgovinske poslove i turizam „Zenšped“, d.o.o Bar, broj 00-63-8/14-17 od 26. maja 2014. g.

(9) Predstavka Raša Čivovića, broj 00-63-8/14-21 od 2. juna 2014. g.

Odbor za ljudska prava i slobode je na **32. sjednici** Odbora, održanoj **16. juna 2014. godine** odlučio da Predstavku Društva za špediterske, pomorsko agencijske, spoljnotrgovinske poslove i turizam „Zenšped“ d.o.o. Bar, broj 00-63-8/14-17 od 26. maja 2014. godine i Predstavku g-dina Raša Čivovića, broj 00-63-8/14-21 od 2. juna 2014. godine, shodno Zaključku Odbora o postupanju s predstavkama građana dostavljenim Odboru, dostavi Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore na dalje postupanje u skladu sa njegovim Zakonom propisanim ovlaštenjima, o čemu nakon sprovedenog zakonskog postupka, treba da obavijesti Odbor.

POSTUPANJE **ZAŠTITNIKA LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA CRNE GORE PO PREDSTAVKAMA**

Povodom zahtjeva Generalnog sekretara Skupštine Crne Gore, Damira Davidovića, a na upit Evropske komisije, Sekretar Odbora je sačinila Informaciju (Dopis Broj: 00-63-8/13-35 od 11.jula 2013.g.) o postupanju Odbora za ljudska prava i slobode po predstavkama građana dostavljenim Odboru i, u međuvremenu, prosljedjenih Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore shodno prethodno navedenom Zaključku Odbora za ljudska prava i slobode od juna 2012.g. Informacija sadrži podatke dobijene od Zaštitnika, koje je faxom 11. jula 2013. godine dostavio Službi Odbora.

Nakon toga (jula 2013.), Skupština Crne Gore je tražila stručnu podršku TAIEX-a za utvrđivanje procedura za djelovanje Odbora za ljudska prava i slobode i Odbora za antikorupciju na osnovu predavki i pritužbi građana i pravnih lica. TAIEX je dopisom od 29. avgusta 2013.g. odobrio zahtjev Skupštine Crne Gore za pružanje podrške za utvrđivanje pisanih procedura za djelovanje Odbora za ljudska prava i slobode u dijelu nadležnosti razmatranja i zauzimanja stavova o predstavkama građana i pravnih lica koje se odnose na ostvarivanje prava građana, kao i procedura djelovanja Odbora za antikorupciju u dijelu nadležnosti razmatranja predavki i upućivanje nadležnim organima u skladu sa djelokrugom odbora (Dopis Generalnog sekretara Skupštine CG Predsjedniku Odbora za ljudska prava i slobode, Broj:00-63-8/13-41 od 24.09. 2013.g.).

Navedena Informacija ažurirana je u medjuvremenu povodom sastanka predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode dr Halila Dukovića i zamjenice predsjednika Odbora dr Ljiljane Đurašković sa ekspertom TAIEX-a, Franco Liccioneom, angažovanim u okviru TAIEX misije za pružanje podrške u utvrđivanju procedura za postupanje po predstavkama, **odrzanog u Podgorici 8. jula 2014.g.**

Dopisima prosljedenim Službi Odbora, faxom, 11. jula 2013. godine, Zaštitnik je informisao o sledećem:

- **POSTUPAJUĆI PO PREDSTAVCI VLADANA JURETIĆA**, Zaštitnik je u skladu sa članom 35 Zakona o Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore zatražio i dobio izjašnjenje na navode iz pritužbe od Ustavnog suda Crne Gore, na osnovu čega je Zaštitnik utvrdio mišljenje da Vladanu Juretiću, za sada nije povrijeđeno pravo na koje ukazuje u pritužbi, o čemu je obavijestio njegovog advokata Ljiljanu Radević. Zamjenik Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore Petar Ivezić je 23. oktobra 2012. godine uputio Dopis advokatu Vladana Juretića, Ljiljani Radević obavještavajući je o postupanju po predavci Vladana Juretića.

Na zahtjev Službe Odbora za ljudska prava i slobode, Službi je isti Dopis dostavljen faxom, 11. jula 2013. godine.

- **POSTUPAJUĆI PO PREDSTAVCI BRATISLAVA STANOJEVIĆA**, 2. oktobra 2012. godine Zaštitnik je obavijestio Stanojevića da je odredbama člana 2 Zakona o Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore, propisano da “Zaštitnik samostalno i nezavisno, na načelima pravde i pravičnosti, preduzima mjere za zaštitu ljudskih prava i sloboda, kada su povrijeđena aktom, radnjom ili nepostupanjem državnih organa, organa državne uprave, organa lokalne samouprave i lokalne uprave,

javnih službi i drugih nosilaca javnih ovlaštenja (u daljem tekstu:organi), kao i mjere za sprečavanje mučenja i drugih oblika nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja i mjere za zaštitu od diskriminacije”.

Polazeći od navedenih odredaba Zakona i činjenice da se pritužba Bratislava Stanojevića ne odnosi na organe iz člana 2 Zakona o Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore, već na advokata-fizičko lice, Zaštitnik je obavijestio Bratislava Stanojevića da nije ovlašten da postupa u konkretnom slučaju, kao i da se Stanojević može obratiti Advokatskoj komori Crne Gore.

Na zahtjev Službe Odbora za ljudska prava i slobode, Službi je isti Dopis dostavljen faxom, 11. jula 2013. godine.

- **POSTUPAJUĆI PO PREDSTAVCI GRUPE OSUĐENIH LICA KOJA SE NALAZE NA IZDRŽAVANJU KAZNE ZATVORA U ZIKS-U**, Zaštitnik je saopštio da je amnestija akt zakonodavnog organa kojim se u formi zakona poimenično neodređenom krugu lica daje oslobođenje od krivičnog gonjenja, potpuno ili djelimično oslobođenje od izvršenja kazne, zamjena izrečene kazne blažom kaznom, rehabilitacija, ili ukidaju pravne posljedice osude, pa Zaštitnik smatra da je u isključivoj nadležnosti Skupštine Crne Gore da odluči da li će i za koja krivična djela, odnosno koju visinu izrečene kazne, kao i u kojoj mjeri, dati amnestiju.

Prethodno, Odbor za ljudska prava i slobode na Četvrtoj sjednici održanoj 6. februara 2013. godine razmotrio je Predstavku grupe osuđenih lica koja se nalaze na izdržavanju kazne zatvora u ZIKS-u, br.00-64-06/12- 46 od 16. oktobra 2012. godine, iz razloga što se radi o licima lišenim slobode i o grupi od 11 lica osuđenih na izdržavanje kazne zatvora u ZIKS-u obratilo Odboru za ljudska prava i slobode.

Tom prilikom, predsjednik Odbora dr Halil Duković je naglasio je da je članom 3 pomenutog Zakona propisano na koja lica se amnestija ne odnosi, ali je, radi detaljnijih informacija pozvao predstavnike Ministarstva pravde, nadležnog za rad ZIKS-a, kao i za implementaciju Zakona da saopšte svoj stav u vezi sa ovim pitanjem.

Podsjetio je da je Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore nacionalni mehanizam za zaštitu lica lišenih slobode od mučenja i drugih oblika surovog, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja, a Zaključkom Odbora za ljudska prava i slobode, utvrđeno je da Odbor predstavke i obraćanja građana i pravnih lica koje su mu upućene razmatra tek nakon što predstavke razmotri nadležna institucija, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, a građani budu nezadovoljni postupanjem Zaštitnika po određenoj predstavci, jer ne želi narušavati nezavisnost ove institucije, kojoj je Zakonom o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore (“Sl. list CG“, broj: 42/11-Poglavlje V-POSTUPANJE; čl. 28-46”) utvrđeno pravo građana da mu se za povredu prava mogu obraćati.

S toga i ovu Predstavku, shodno Zaključku, Odbor je uputio Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore na dalje postupanje, u skladu sa njegovim zakonskim ovlaštenjima.

Pomoćnica ministra pravde za Sektor za izvršenje krivičnih sankcija, Slavica Rabrenović je saopštila da su osuđena lica nezadovoljna, jer su dovedena u nezavidan položaj u odnosu na primjenu prošlog Zakona o amnestiji koji je donijet 2010. godine, a u vezi s tim u vrijeme stupanja novog Zakona o amnestiji njihove presude nijesu bile pravnosnažne te traže izmjenu novog Zakona o amnestiji.

Predsjednik Odbora je istakao da će pismo, kao i sve predstavke proslijediti Zaštitniku na dalje postupanje.

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore je uputio Odboru za ljudska prava i slobode Dopis-obavještenje o postupanju po Predstavci grupe osuđenih lica koja se nalaze na izdržavanju kazne zatvora u ZIKS-u, br. 00-64-06/12-46/2, od 28. februara 2013. godine informišući Odbor o istom što je saopštio na Četvrtoj sjednici, održanoj 6. februara 2013. godine.

- **POSTUPAJUĆI PO PREDSTAVCI SRETENA ZEKOVIĆA**, Zaštitnik obavještava da je zahtijevao dopunu pritužbe, ali lice nije u ostavljenom roku dopunilo pritužbu, zbog čega Zaštitnik, shodno članu 31 tačka 4 Zakona, nije dalje postupao po pritužbi.

Navedeno obavještenje dato je Službi Odbora za ljudska prava i slobode, usmeno, u telefonskom razgovoru, 11. jula 2013. godine, radi izrade Informacije o postupanju Odbora za ljudska prava i slobode po predstavkama.

- **PREDSTAVKA G-DINA VELIMIRA KRIVOKAPIĆA**, br.00-63-8/13-15, od 12. aprila 2013. godine proslijeđena je, u skladu sa Zaključkom Odbora, Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore, na dalje postupanje, 17. jula 2013. godine.

Odbor za ljudska prava i slobode Dopisom koji je dostavila pomoćnica ministra pravde Svetlana Rajković, br.00-63-8/13-15, od 12. aprila 2013. godine obaviješten je da je Ministarstvo pravde uputilo Dopis bratu Velimira Krivokapića. Obavijestili su da je na osnovu Ugovora između Crne Gore i Republike Srbije o

izručenju, na molbu Republike Srbije, rješenjem od 13. juna 2011. godine dozvoljeno izručenje Krivokapić Velimira pravosudnim organima Republike Srbije, radi vođenja krivičnog postupka pred Višim sudom u Beogradu zbog krivičnog djela neovlašćena proizvodnja, držanje i stavljanje u promet opojnih droga.

Odboru za ljudska prava i slobode dostavljena je kopija dopisa koje je Ministarstvo pravde Crne Gore uputilo Vladimiru Krivokapiću, bratu Velimira Krivokapića, br. 04/2-2704/13, od 2. aprila 2013. godine.

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore nije do sada obavještavao Odbor za ljudska prava i slobode o postupanju po Predstavci Velimira Krivokapića.

- PREDSTAVKA NVO "UPIS"- UDRUŽENJE PRIREĐIVAČA IGARA NA SREĆU, BR.00-63-8/13-45, OD 9. OKTOBRA 2013. GODINE

U vezi sa navedenom Predstavkom u nastavku je dat hronološki redosled dopisa i aktivnosti preduzetih povodom Predstavke:

1) Upoznavanje članova Odbora za ljudska prava i slobode sa predstavkom NVO „Upis“ na 17. sjednici, održanoj 9. oktobra 2013. godine

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode, dr Halil Duković na 17. sjednici održanoj 9. oktobra 2013. godine upoznao je članove Odbora da je NVO "UPIS"- Udruženje priređivača igara na sreću Crne Gore dostavila Odboru za ljudska prava i slobode Predstavku, br.00-63-8/13-45 od 9. oktobra 2013. godine, zbog kršenja osnovnih ljudskih prava, onemogućavanjem učešća jednog broja predstavnika ove NVO na 22. sjednici Odbora za ekonomiju, finansije i budžet, održanoj 30. jula 2013. godine, koji su u Skupštinu Crne Gore došli na osnovu dostavljenog poziva predsjednika pomenutog Odbora, poslanika Aleksandra Damjanovića.

Predsjednik Odbora je saopštio da se radi o Savi Grboviću, izvršnom direktoru Lutrije Crne Gore i Sandri Milić, saradniku u Lutriji, ovlaštenim predstavnicima, koji su na osnovu poziva i ovlašćenja NVO UPIS kao potvrdi o predstavnicima ove NVO koji će učestvovati povodom razmatranja Predloga zakona o dopuni Zakona o porezu na dodatu vrijednost, koji su podnijeli poslanici Zoran Jelić i Zoran Vukčević, na grub i nedostojanstven način, postupajući diskriminatorski prema njima, kako stoji u njihovom obraćanju Odboru za ljudska prava i slobode, u Skupštini Crne Gore onemogućeni u tome.

Odbor za ljudska prava i slobode je, shodno Zaključku Odbora od 5. juna 2012. godine, odlučio da se predstavka, prema uobičajenoj praksi, dostavi Zaštitniku za ljudska prava i slobode na dalje postupanje, uz obavezu da nakon, na Zakonu sprovedenog postupka, Zaštitnik o istom obavijesti Odbor.

2) Dostavljanje Predstavke NVO "UPIS" Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore na dalje postupanje, 10. oktobra 2013. g.

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode, dr Halil Duković, u skladu sa Zaključkom Odbora o postupanju sa predstavkama, Dopisom br.00-63-8/13-45/1, 10. oktobra 2013. godine prosljedio je Predstavku NVO "UPIS" Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore na dalje postupanje, uz obavezu da Zaštitnik nakon sprovedenog, na Zakonu zasnovanog postupka, obavijesti Odbor za ljudska prava i slobode o postupanju po ovoj Predstavci.

3) Dopis Zamjenice zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za prava djeteta, broj 00-63-8/14-23, od 26. juna 2014. g.

Zamjenica Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za prava djeteta Nevenka Stanković dopisom broj 00-63-8/14-23 od 26. juna 2014. godine obavijestila Predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode da je Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore nakon prijema Predstavke koju je dostavio Odbor za ljudska prava i slobode zatražio izjašnjenje od Odbora za ekonomiju, finansije i budžet Skupštine Crne Gore, dana 15. novembra 2013. godine. **Kako je Odbor u svom izjašnjenju istakao da u konkretnom slučaju nije nadležan i da treba tražiti izjašnjenje od starješine Skupštine Crne Gore**, Zaštitnik je 31. decembra 2013. godine zatražio izjašnjenje od Skupštine Crne Gore-Kolegijuma Predsjednika Skupštine.

U dopisu iz institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, koji potpisuje zamjenica Zaštitnika, navodi se da kako im nijesu dostavljene tražene informacije i pored proteka 3 mjeseca, obratili su se urgencijom Kolegijumu Predsjednika Skupštine po drugi put, 3. aprila 2014. godine.

S obzirom da Kolegijum Predsjednika Skupštine nije postupio po zahtjevima Zaštitnika, dopisom broj 00-63-8/14-23 od 26. juna 2014. godine zamjenica Zaštitnika Nevenka Stanković obavijestila je Odbor za ljudska prava i slobode da nijesu u mogućnosti da okončaju postupak po ovoj pritužbi.

4) Urgencija/zahtjev za odgovor NVO "UPIS", broj 00-63-8/14-24, od 2. jula 2014. godine

NVO "UPIS"- Udruženje priređivača igara na sreću Crne Gore uputilo Odboru za ljudska prava i slobode Urgenciju/Zahtjev za odgovor, br.00-63-8/14-24, 2. jula 2014. godine.

5) Dopis Predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode Predsjedniku Skupštine/Kolegijumu Predsjednika Skupštine, broj 00-63-8/14-24/3, od 7. jula 2014. godine

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode uputio dopis Kolegijumu Predsjednika Skupštine Crne Gore, broj 00-63-8/14-24/3, dana 7. jula 2014. godine, povodom Dopisa iz Institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, potpisanog od zamjenice Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za prava djeteta, Nevenke Stanković, broj 00-63-8/14-23 od 26. juna 2014. godine, dostavljenog Odboru za ljudska prava i slobode povodom Predstavke NVO "UPIS"-Udruženje priređivača igara na sreću koji se obratio Odboru za ljudska prava i slobode, 9. oktobra 2013. godine.

Kako prema navodima u Dopisu zamjenice Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za prava djeteta, Kolegijum Predsjednika Skupštine Crne Gore nije postupio po zahtjevima Zaštitnika i da zbog toga nijesu u mogućnosti da okončaju postupak po ovoj pritužbi, s tim u vezi Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode obratio se Predsjedniku Skupštine/Kolegijumu Predsjednika Skupštine sa pozivom na član 57 Ustava Crne Gore da se postupi u skladu sa Zahtjevom Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, kao i u skladu sa relevantnim propisima koji regulišu ovu oblast.

6) Dopis Predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode NVO "UPIS", broj 00-63-8/14-24/2, od 7. jula 2014. godine

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode uputio Odgovor NVO "UPIS", broj 00-63-8/14-24/2, od 7. jula 2014. godine kojim obavještava o postupanju Odbora za ljudska prava i slobode po Predstavci NVO "UPIS".

7) Dopis NVO "UPIS" Predsjedniku Odbora za ljudska prava i slobode, broj 00-63-8/14-24/4, od 17. jula 2014. godine

NVO "UPIS"- Udruženje priređivača igara na sreću uputila dopis predsjedniku Odbora za ljudska prava i slobode, broj 00-63-8/14-24/4, 17. jula 2014. godine.

Odgovor na objašnjenje o dosadašnjem postupanju Odbora za ljudska prava i slobode po Predstavci NVO "UPIS". Zahtjev da se pokrene inicijativa pred Odborom za ljudska prava i slobode sa zahtjevom da Odbor pokrene kontrolne mehanizme, u skladu sa Poslovníkom i stavom 3 Zaključka Odbora za ljudska prava i slobode, zbog nezadovoljstva dosadašnjim nepostupanjem Zaštitnika po Predstavci NVO "UPIS" koja je upućena Odboru, kao i Pritužbi koju je NVO "UPIS" uputio Zaštitniku, koji je u obavezi da pruži informacije o razlozima za takvo činjenje, odnosno nečinjenje.

Takođe, očekuju da se ovlašćenim predstavnicima UPIS-a, kao podnosiocu Predstavke Odboru i Pritužbe Zaštitniku, omogući prisustvo i učešće tim povodom na način i u obimu koji je do sada primjenjivan za predstavnike civilnog sektora u radu skupštinskih odbora.

8) Poziv NVO "UPIS" da se postupi po Predstavci, broj 00-63-8/14-33, od 25. septembra 2014. godine

NVO "UPIS" – Udruženje priređivača igara na sreću uputila Dopis Odboru za ljudska prava i slobode da postupi po Predstavci, dana 25. septembra 2014. godine.

Odboru za ljudska prava i slobode dostavljeni su zahtjevi i urgencije za postupanje (od 11. jula 2014. godine do 25. septembra 2014. godine) koje je NVO "UPIS" uputila Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore i zamjenici Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za prava djeteta u kojima su ih pozvali na zakonska ovlašćenja i postupanje, te im taksativno i argumentovano objasnili razloge zbog kojih su u uvjerenju da Zaštitnik ljudskih prava i sloboda i njemu podređeni saradnici namjerno i sistematski sprovode diskriminaciju prema predstavnicima NVO "UPIS", skrivajući se iza pozicije "institucionalne moći".

9) Obavještenje i Poziv NVO "UPIS", broj 00-63-8/14-33/1, od 16. oktobra 2014. godine

NVO "UPIS"- Udruženje priređivača igara na sreću uputila Odboru za ljudska prava i slobode Obavještenje i Poziv, broj 00-63-8/14-33/1, 16. oktobra 2014. godine.

Obavijestili su da se rasprava u predmetu Posl.br.4407/13 po tužbi NVO Udruženje priređivača igara na sreću UPIS protiv Države Crne Gore- Skupština Crne Gore zaključena, a objavljivanje Presude utvrđeno za 28. oktobar 2014. godine.

Pozvali su Odbor da:

1. Preduzme radnje u najboljem interesu univerzalnih vrijednosti i poštovanja ljudskih prava i sloboda svakog građanina, bez diskriminacije po bilo kom osnovu- posebno od strane javnih vlasti.

2. Postupi po Predstavci NVO "UPIS" i o tome obavijesti javnost i NVO "UPIS", kao zainteresovanu stranku.

3. Odgovori ko je producent i scenograf diskriminacije i oduzimanja osnovnih Ustavom zagwarantovanih prava i povrede prava ličnosti i dostojanstva.

4. Koji su motivi i razlozi (ne)postupanja Ombudsmana

10) Dopis ministra za ljudska i manjinska prava dr Suada Numanovića predsjedniku Odbora za ljudska prava i slobode dr Halilu Dukoviću, br. 00-63-8/14-33/2, od 29. oktobra 2014. godine

11) Odgovor predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode dr Halila Dukovića ministru za ljudska i manjinska prava dr Suadu Numanoviću, br. 00-63-8/14-33/3, od 29. oktobra 2014. godine

12) Obavještenje o postupanju Odbora za ljudska prava i slobode po Predstavci NVO "UPIS" predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode dr Halil Duković uputio Marku Piletiću, predsjedniku NVO "UPIS", br. 00-63-8/14-36/1, od 29. oktobra 2014. godine

13) Odgovor NVO "UPIS"-Udruženje priređivača igara na sreću na dopis Predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode, br. 00-63-8/14-36/2 od 3. novembra 2014. godine

Zahvalnost što je Predstavka NVO "UPIS" i urgencije NVO "UPIS" u odnosu na (ne)rad i (ne)postupanje Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore uvrštena u Predlog dnevnog reda 37. sjednice Odbora za ljudska prava i slobode, zakazane za 4. novembar 2014. godine. Istovremeno, NVO "UPIS" izražava negodovanje i čuđenje što predstavnici ove NVO nijesu pozvani predstavnici NVO "UPIS".

14) Dopis Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore Odboru za ljudska prava i slobode kojim obavještava da je Zaštitnik završio postupanje po Predstavci-Pritužbi NVO "UPIS". (Dopis, br. 00-63-8/14-37, od 4. novembra 2014. godine.)

U prilogu dopisa Odboru za ljudska prava i slobode, dostavljen Dopis koji je Zamjenica Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore Nevenka Stanković uputila predstavnicima NVO "UPIS", 31. oktobra 2014. godine (NVO "UPIS" primio Dopis 3. novembra 2014. godine) obavještavajući ih o načinu postupanja Zaštitnika ljudskih prava i sloboda CG po Predstavci NVO "UPIS". Između ostalog, navodi se da je polazeći od činjenice da je Osnovni sud u Podgorici, rješavajući u pravnoj stvari tužilaca 1. Save Grbovića, 2. NVO UPIS-Udruženje priređivača igara na sreću, 3. Marka Piletića i 4. Sandre Milić protiv tužene Države Crne Gore-Skupštine Crne Gore, predmet riješio u prvom stepenu presudom P.br.4407/13, od 28.10.2014. godine, pa Zaštitnik obavještava da je Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, saglasno članu 39 stav 1 tačka 1 Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Sl.list CG", br. 42/11 i 31/14) obustavio postupak po Predstavci-Pritužbi.

15) Dopis-Obavještenje NVO "UPIS"-Udruženje priređivača igara na sreću, br. 00- 63 – 8/14- 36/4, od 4. novembra 2014. godine

NVO "UPIS" obavještava Odbor za ljudska prava i slobode da su 3. novembra 2014. godine primili dopis Zamjenice Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore Nevenke Stanković kojim ih obavještava da je Zaštitnik ljudskih prava i sloboda CG, saglasno zakonskoj odredbi (član 39 stav 1 tačka 1 Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore), obustavio postupak po Predstavci- Pritužbi UPIS-a.

NVO "UPIS" poziva Odboru za ljudska prava i slobode da u skladu sa poslovničkim ovlaštenjima i mogućnostima Predstavku NVO "UPIS", tj. predmet uputi nadležnoj instituciji-Vrhovnom državnom tužilaštvu kako bi se utvrdilo da li postoje elementi krivične odgovornosti koji se gone po službenoj dužnosti, zbog nesavjesnog rada ili zloupotrebe službenog položaja, zbog opstrukcije i (ne)postupanja Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore u predočenim događajima.

16) Dopis-Zahtjev za poštovanje Ustavom zagarantovanih prava i sloboda NVO „UPIS“, br.00-63-8/14-33/5, od 4. decembra 2014. godine, sa priložima

17) Zahtjev za hitno postupanje NVO „UPIS“ (sa priložima), broj 00-63-8/15-6 od 11. februara 2015. g.

Na **47. sjednici** Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, **održanoj 5. marta 2015. godine** članovi Odbora su upoznati sa predstavkama NVO "UPIS"- Udruženje priređivača igara na sreću Crne Gore koje je ova NVO uputila Odboru za ljudska prava i slobode, 21. novembra 2014. godine, 4. decembra 2014. godine i 11. februara 2015. godine sa

- Pozivom za postupanje u skladu sa Ustavom, Zakonom i Poslovníkom (sa priložima), broj 00-63-8/14-33/4 od **21. novembra 2014. godine**;
- Zahtjevom za poštovanje Ustavom zagarantovanih prava i sloboda (sa priložima), broj 00-63-8/14-33/5, od **4. decembra 2014. godine** i
- Zahtjevom za hitno postupanje (sa priložima), broj 00-63-8/15-6 od **11. februara 2015. g.**

Odbor je odlučio da, po prethodno ustanovljenoj praksi o postupanju sa predstavkama upućenim Odboru, u skladu sa Zaključkom Odbora o postupanju po predstavkama, od 5. juna 2012. g., navedene predstavke uputi Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore na postupanje, u skladu sa Zakonom o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore, sa zahtjevom da po okončanju postupka o istom obavijesti Odbor.

18) Dostavljanje predavki NVO „UPIS“ Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore na postupanje 6. marta 2015. godine, dopisom br. 00-63-8/15-6/1

19) Obavještenje NVO „UPIS“-u o postupanju Odbora za ljudska prava i slobode, dopis br. 00-63-8/15-6/2 od 6. marta 2015. godine

20) Dopis ministra za ljudska i manjinska prava dr Suada Numanovića Odboru za ljudska prava i slobode/ predsjedniku Odbora za ljudska prava i slobode, br. 00-63-8/15-10, od 9. marta 2015. godine

Ministar za ljudska i manjinska prava dr Suad Numanović je dopisom Odboru za ljudska prava i slobode/predsjedniku Odbora dr Halilu Dukoviću prosljedio dopis NVO „Udruženje priređivača igara na sreću Crne Gore“ sa pratećom dokumentacijom na dalje postupanje i analizu u skladu sa nadležnostima Odbora sa molbom za dostavljanje povratne informacije o postupanju u konkretnom slučaju, u cilju rješavanja problema ove nevladine organizacije.

21) Dopis-odgovor predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode dr Halila Dukovića ministru za ljudska i manjinska prava, dr Suadu Numanoviću, br. 00-63-8/15-6/3, od 11. marta 2015. godine

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode dr Halil Duković uputio je Odgovor ministru za ljudska i manjinska prava dr Suadu Numanoviću, 11. marta 2015. godine kojim navodi da je u dopisu NVO „UPIS“ zatražio hitno angažovanje Ministra za ljudska i manjinska prava u predmetnoj stvari, u skladu sa njegovim nadležnostima. Takođe, ukazuje da je u oktobru 2014. godine povodom ovog predmeta, dostavio Odgovor Ministru za ljudska i manjinska prava. Detaljno ga je obavijestio o svim aktivnostima koje je Odbor preduzeo povodom Predstavke NVO „UPIS“.

Napomena: Dopis- Odgovor predsjednika Odbora Ministru za ljudska i manjinska prava upućen je i NVO „UPIS“-u, na uvid.

22) Hitno-ponovljeni zahtjev za hitno postupanje i poštovanje Ustavom zagarantovanih prava i sloboda, sa prilogima- dostavljen od strane NVO „UPIS“ predsjedniku i svim članovima Odbora za ljudska prava i slobode, br. 00-63-8/15-10/1 od 17. marta 2015. godine

(7) PREDSTAVKA G-DINA BAJA NENEZIĆA, BR.00-63-8/14-3, OD 24. FEBRUARA 2014. GODINE

Predstavku g-dina Baja Sekulića, br.00-63-8/14-3, od 24. februara 2014. godine Odbor za ljudska prava i slobode je shodno Zaključku o postupanju po predstavkama dostavio Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore, na dalje postupanje, 14. aprila 2014. godine.

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore nije još uvijek obavještavao Odbor o postupanju po ovoj Predstavci.

(8) ZAHTJEV DRUŠTVA ZA ŠPEDITERSKE, POMORSKO-AGENCIJSKE, SPOLJNOTRGOVINSKE POSLOVE I TURIZAM “ZENŠPED” D.O.O. BAR (ZAHTIJEVALI RAZGOVOR U VEZI SA OSTVARIVANJEM PRAVA NA RAD I PREDUZETNIŠTVO), BR.00-63-8/14-17, OD 26.MAJA 2014. GODINE I DOPIS DRUŠTVA ZA ŠPEDITERSKE, POMORSKO-AGENCIJSKE, SPOLJNOTRGOVINSKE POSLOVE I TURIZAM “ZENŠPED” D.O.O. BAR, BR.00-63-8/14-17/2, OD 20.JUNA 2014. GODINE

Zahtjev Društva za špeditorske, pomorsko-agencijske, spoljnotrgovinske poslove i turizam “ZENŠPED” D.O.O. Bar prosljedjen je Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore, dopisom br.00-63-8/14-17/1, 17. juna 2014. godine.

Društvo za špeditorske, pomorsko-agencijske, spoljnotrgovinske poslove i turizam, 20. juna 2014. godine uputilo je novi Dopis Odboru za ljudska prava i slobode kojim obavještavaju da ih je Zaštitnik obavijestio da nije ovlašćen da postupa po pritužbama koje se odnose na rad privrednih društava. Mole Odbor da im odgovori koja je institucija u Crnoj Gori nadležna i kome da se obrate za zaštitu Ustavom garantovanog prava na rad i prava na preduzetništvo.

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore je obavjestio Odbor za ljudska prava i slobode 30. decembra 2014. godine, dopisom br. 00-63-8/14-17/3 da je postupak u ovoj pravnoj stvari pravosnažno okončan i da je Zaštitnik postupio u skladu sa ovlašćenjima iz člana 2 stav 2 i člana 17 Zakona o zaštitniku ljudskih prava i sloboda (Službeni list CG br. 42/11 i 32/14) kojim je propisano da Zaštitnik nema ovlašćenja da postupa po pritužbama koje se odnose na sudski postupak koji je u toku, osim u slučajevima odugovlačenja postupka, zloupotrebe procesnih ovlašćenja ili neizvršavanja sudskih odluka. Zaštitnik je obavjestio podnosioca pritužbe da Zaštitnik nije ovlašćen da preispituje sudski postupak i zakonitost sudskih odluka. Odluka upućena advokatu podnosioca pritužbe je dostavljena uz dopis Odboru.

(9) PREDSTAVKA G-DINA RAŠA ČIVOVIĆA, BR. 00-63-8/14-19, OD 2. JUNA 2014. GODINE

Predstavka je prosljedjena Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore, 17. juna 2014. godine.

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, dopisom 00-63-8/14-19/2 od 5. avgusta 2014. godine, potpisanim od strane Zamjenika Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Petra Ivezića, obavijestio je Odbor za ljudska prava i slobode da je podnosilac Predstavke Rašo Čivović u februaru 2011. godine instituciji Zaštitnika podnio pritužbu na rad rukovodećih lica u preduzeću A.D.”Rudnici boksita- Nikšić”, po kojoj je formiran predmet. Zaštitnik obavještava da je Predstavka upućena

Odboru u suštini iste sadržine, kao i njegova pritužba dostavljena Zaštitniku 2011. godine, odnosno da u Predstavci nijesu naznačene nove okolnosti, iznijeti novi podaci, činjenice ili dokazi. Navodi se da je Zaštitnik nakon sprovedenog postupka utvrdio da podnosiocu pritužbe nijesu povrijeđena prava i slobode na koje je ukazivao, o čemu je obaviješten 16. marta 2011. godine. Ukazuje da je odredbom člana 34 stav 1 tačka 7 Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore propisano da Zaštitnik neće postupati po pritužbi ako je pritužba ponovljena, a nijesu podnijeti novi dokazi. Navodi se da je Zaštitnik aktom, br.304/14-1, od 30. jula 2014. godine, obavijestio podnosioca predstavke Raša Čivovića, iz Nikšića, da polazeći od navedenog i citirane odredbe Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore, neće postupati po njegovoj predstavi koju je dostavio Odboru za ljudska prava i slobode. U prilogu su dostavljeni Dopisi koje je Zaštitnik uputio Rašu Čivoviću.

*****

INFORMACIJA O AKTIVNOSTIMA ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE U PET KLJUČNIH OBLASTI U KOJIMA JE OSTVAREN ZNAČAJAN NAPREDAK U PRETHODNIH ČETIRI GODINE

Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore je **prethodne četiri godine usvajao Plan aktivnosti**, pripreman na osnovu Izvještaja Evropske komisije o napretku Crne Gore, Programa rada Vlade Crne Gore i aktivnosti Skupštine, dok je Plan aktivnosti za 2014. godinu, pored ovih dokumenata, sačinjen i na osnovu Rezolucije 1890 (2012) Parlamentarne skupštine Savjeta Evrope “Poštovanje dužnosti i obaveza od strane Crne Gore”.

Brojnim aktivnostima realizovanim u skladu sa nadležnošću propisanom članom 44 Poslovnika Skupštine Crne Gore, **Odbor** na planu zakonodavne, kontrolne i nadzorne uloge Skupštine, **u kontinuitetu doprinosi ostvarivanju, zaštiti i unapređivanju sloboda i prava čovjeka i građanina.**

1. Značajan napredak je ostvaren u oblasti prava djeteta, čemu je svakako doprinio i Odbor svojim aktivnostima, jer je akcenat u Planu za 2013. i 2014. godinu, između ostalog, bio na pravima djeteta, odnosno polja djelovanja koja je Savjet Evrope utvrdio u Strategiji o pravima djeteta 2012-2015.

Veoma važno je organizovanje **Drugog Regionalnog sastanka parlamentarnih radnih tijela nadležnih za ljudska prava i prava djeteta sa ombudsmanima za djecu zemalja regiona** na temu: „Prava djeteta- unapređenje položaja djeteta u cilju zaštite od svih vidova eksploatacije“, 21. i 22. januara 2014. godine u Regionalnoj školi za javnu upravu u Danilovgradu. Cilj sastanka bio je razmjena mišljenja i dobrih praksi u zaštiti prava djeteta, kako bi se utvrdili ciljevi i pravci dalje međuparlamentarne saradnje i nacionalnih institucija za zaštitu ljudskih prava i prava djeteta.

U kontinuitetu, svake godine se organizuje **sastanak Odbora za ljudska prava i slobode sa predstavnicima NVO Savez udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju “Naša inicijativa”**, radi sagledavanja problema sa kojima se susreću djeca sa teškoćama u razvoju i njihovi roditelji, prvenstveno u oblastima socijalne zaštite, zdravstvene zaštite i vaspitanju i obrazovanju.

U cilju **podrške Kampanji „Svako dijete treba porodicu“** Odbor je u saradnji sa Predstavništvom UNICEF-a u Crnoj Gori organizovao Javnu tribinu na temu „Prava djeteta-hraniteljstvo“, 2. marta 2015. godine u Herceg Novom. Neposredno prije održavanja javne tribine, članovi Odbora su **posjetili Dječiji dom „Mladost“ u Bijeloj** radi upoznavanja sa aktivnostima koje se preduzimaju na planu zaštite djece bez roditeljskog staranja i onima koje su preduzete od prethodne posjete Odbora u maju 2012. godine.

Odbor je u domenu svoje nadležnosti, kroz nadzornu i kontrolnu ulogu, pratio realizaciju brojnih strategija i akcionih planova koje je Vlada Crne Gore donijela u funkciji ostvarivanja i zaštite prava djeteta.

U decembru 2013. godine Odbor za ljudska prava i slobode organizovao je **tematsku sjednicu posvećenu pravima djeteta** na kojoj je razmotrio Informaciju o realizaciji Nacionalnog plana akcije za djecu za period 2013-2017. godina, Informaciju o realizaciji Strategije razvoja sistema socijalne i dječije zaštite u Crnoj Gori za period 2013- 2017. godina i Informacije o ostvarivanju prava djece u vezi sa inkluzijom djece u obrazovni sistem, pogotovo djece sa smetnjama u razvoju, u fokusu kapaciteta institucija nadležnih za ostvarivanje ovih prava. Tom prilikom članovi Odbora su upoznati sa brojnim aktivnostima preduzetim na poboljšanju položaja djece u Crnoj Gori i podstakli nadležne organe da nastave sa realizacijom planiranih aktivnosti, što će Odbor pratiti u okviru kontrolne i nadzorne uloge.

Prethodno je, u novembru 2013. godine, Odbor za ljudska prava i slobode u susret Međunarodnom danu prava djeteta, razmatranjem Izvještaja o rezultatima sprovedenih istraživanja o zaštiti djece od eksploatacije, **zaokružio brojne aktivnosti na temu zaštite prava djeteta kojima se bavio od 2011-2013. godine u okviru Regionalnog projekta “Prevenција eksploatacije djece u Jugoistočnoj Evropi”**, koji je Save the Children realizovao u saradnji sa članicama CRONSEE mreže, ombudsmanima regiona, a u kojem je Odbor participirao razmatranjem:

- Izvještaja o dječjem prosjačenju u Crnoj Gori,
- Izvještaja o seksualnom iskorišćavanju djece u Crnoj Gori i
- Izvještaja o zloupotrebi djece putem interneta.

2. Takođe, Odbor za ljudska prava i slobode je organizovao **javne tribine** u različitim gradovima u Crnoj Gori na kojima je građane upoznavao sa širokim spektrom tema iz svoje nadležnosti. Cilj organizovanja javnih tribina je uspostavljanje direktne komunikacije poslanika sa građanima i ostvarivanje transparentnosti Skupštine i njenih radnih tijela, kao i približavanje rada Odbora svim građanima, u čemu je Odbor, organizovanjem **osam javnih tribina**, ostvario značajan uspjeh, što je potvrđeno i od međunarodnih partnera i od domaćih nadležnih institucija. U prilog tome svjedoče i **pohvale tadašnjeg šefa Odjeljenja za demokratizaciju Misije OEBS-a Lojd Tudika**, saopštene na sastanku sa predsjednikom Odbora za ljudska prava i slobode u januaru 2012. godine kada je saopštio: „*Javne tribine su izuzetno važne aktivnosti. Projekat OEBS-a „Jačanje kapaciteta Skupštine Crne Gore“ je završen, ali je Misija OEBS u Crnoj Gori zainteresovana za dalju saradnju. Kada je taj projekat završen, nezavisni međunarodni eksperti su izvršili njegovu evaluaciju i zaključili da su javne tribine predstavljale jednu uspješnu priču, a da je u njihovoj realizaciji upravo najaktivniji bio Odbor za ljudska prava i slobode. Tudik je predložio da Odbor za ljudska prava i slobode podijeli sa ostalim odborima svoje iskustvo u organizovanju tribina i da im pomogne u organizovanju sličnih aktivnosti.*”

Takođe, Odbor za ljudska prava i slobode se **pridružio kampanjama “Govorimo o mogućnostima”, “Naučimo ih nešto drugo”, kao i Kampanji “Svako dijete treba porodicu”** kojima se u saradnji sa državnim institucijama, međunarodnim organizacijama i civilnim sektorom značajno doprinijelo povećanju svijesti javnosti o važnosti inkluzivnog obrazovanja, sprečavanju boravka djece na ulici radi prosjačenja i povećanju broja hraniteljskih porodica, posebno nesrodničkih u Crnoj Gori.

O ostvarenom uspjehu na polju zaštite prava djeteta govore i stavovi **šefa Predstavništva UNICEF-a u Crnoj Gori, Benjamina Perksa**, na Drugom regionalnom sastanku parlamentarnih radnih tijela nadležnih za ljudska prava i prava djeteta sa ombudsmanima za djecu zemalja regiona, održanom u januaru 2014. godine kada **je izrazio zadovoljstvo dosadašnjom saradnjom sa Odborom za ljudska prava i slobode, ističući da se zajedničkim djelovanjem Skupštine Crne Gore, Vlade Crne Gore i UNICEF-a mnogo doprinijelo na poboljšanju položaja djece i zaštite njihovih prava u Crnoj Gori.**

***

3. Značajne su aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore na planu **zaštite i unapređenja prava lica lišenih slobode**, kao i na praćenju stanja u ustanovama za smještaj ovih lica.

Zahvaljujući **inicijativi Odbora** za ljudska prava i slobode i zahtjevima za dostavljanje informacija i izvještaja o stanju u ustanovama u kojima su smještena lica lišena slobode, Zaštitnik je pripremao i Odboru dostavljao na razmatranje informacije i izvještaje.

Odbor u okviru svoje kontrolne i nadzorne uloge u kontinuitetu vrši praćenje aktivnosti koje nadležni državni organi preduzimaju na poboljšanju položaja lica lišenih slobode. **Analizom podataka sadržanih u izvještajima i informacijama** dostavljenim Odboru za ljudska prava i slobode, a i direktnim **uvidom u stanje u ustanovama u kojima su smještena lica lišena slobode** (posjeta Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija- novembar 2010. godine, posjeta Zatvoru u Bijelom Polju-februar 2014. godine, posjeta Pritvorskoj jedinici Centra bezbjednosti u Podgorici- jul 2014. godine) članovi Odbora su se uvjerali da je **ostvaren značajan napredak**, kako u uslovima za smještaj, tako i u odnosu službenika prema licima lišenim slobode.

Počev od **upoznavanja sa Preporukama koje je** Komitet za sprečavanje mučenja i drugih oblika nehumanog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT) **uputio Crnoj Gori** nakon posjete obavljene od 15. do 22. septembra 2008. godine i razmatranja **Izvještaja ZIKS-a o preduzetim radnjama na osnovu Preporuka Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, sadržanih u Konačnom mišljenju br. 84/10 od 29. marta 2010. godine** kao i **posjete članova Odbora**

Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija u Spužu i Kontrolnog saslušanja direktora Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija, Milana Radovića na temu “Aktivnosti ZIKS-a u vezi sa nalazima iz Analitičkog izvještaja Evropske komisije i Preporukama Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore sadržanim u Konačnom mišljenju br.84/10 od 29. marta 2010. godine“, održanog 14. juna 2011. godine, članovi Odbora su se uvjerali da su preduzete brojne aktivnosti na unapređenju stanja ljudskih prava lica lišenih slobode.

Takođe, **Odbor je razmotrio Poseban izvještaj o stanju prostorija Uprave policije za zadržavanje lica lišenih slobode** (oktobar 2011. godine), a nakon toga i **dvije Informacije o postupanju Uprave policije po preporukama Zaštitnika** datim u Posebnom izvještaju i Zaključku Odbora za ljudska prava i slobode kojim su podržane i ojačane preporuke Zaštitnika (februar i septembar 2013. godine). U cilju praćenja stanja u ovoj oblasti Odbor je u junu 2013. godine razmotrio **Izvještaj Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore kao Nacionalnog preventivnog mehanizma (NPM) o stanju u Istražnom zatvoru Podgorica**.

Kako bi se članovi Odbora uvjerali u stanje u samim zatvorima i pritvorskim jedinicama **Odbor je u februaru 2014. godine posjetio Zatvor u Bijelom Polju, a u julu 2014. godine Pritvorsku jedinicu Centra bezbjednosti u Podgorici**. Tom prilikom, članovi Odbora su se uvjerali da je stanje u zatvorima i pritvorskim jedinicama značajno unaprijeđeno, kao i položaj lica lišenih slobode.

Aktivnosti na ovu temu **Odbor je** na 47. sednice Odbora za ljudska prava i slobode, održanoj **5. marta 2015. g. zaokružio razmatranjem Godišnjeg izvještaja Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2013. godinu** kada su članovi Odbora upoznati da u 2013. godini nije bilo slučajeva torture i da su preduzete brojne aktivnosti i realizovan značajan broj preporuka Zaštitnika, čime je stanje u ovoj oblasti značajno unaprijeđeno. U 2013. i 2014. godini registrovan je pad zatvorske populacije-u 2014. godini broj zatvorenika smanjen je 6% u odnosu na 2013. godinu, što je prouzrokovano i usvajanjem novih zakonskih rješenja, kao što je Zakon o izvršenju uslovne osude i kazne rada u javnom interesu. Sada, osim u jednom odjeljenju Kazneno popravno doma, ne postoji prenatrpanost zatvorske populacije. Prebukiranost postoji jedino u Paviljonu “A” starom preko 60 godina, zbog čega je planirano njegovo rušenje.

***

4. Napredak je ostvaren i u **rješavanju položaja i ostvarivanju prava raseljenih i interno raseljenih lica u Crnoj Gori**, što je evidentirano i u Rezoluciji 2030 (2015) Parlamentarne skupštine Savjeta Evrope, usvojenoj u januaru 2015. godine. Svakako da je doprinos Odbora rješavanju ovih pitanja značajan, jer je Odbor u kontinuitetu posvećivao brojne aktivnosti ovoj temi, pratio aktivnosti koje se preduzimaju na planu rješavanja statusa raseljenih i interno- raseljenih u Crnoj Gori i podsticao nadležne organe da, u saradnji sa državama porijekla i uz podršku međunarodne zajednice, riješe ova pitanja.

S tim u vezi, Odbor je još u **junu 2011. godine posjetio Kamp Konik I i II** i održao sastanak sa predstavnicima Koordinacionog odbora za realizaciju aktivnosti Vlade u vezi s Akcionim planom trajnog rješavanja pitanja interno raseljenih lica koja borave u Kampu Konik I i II, predstavnicima relevantnih institucija zaduženih za rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica koja borave u Kampu Konik I i II i predstavnicima međunarodne zajednice. Radi praćenja stanja, Odbor je **u julu 2011.** umjesto planiranog kontrolnog saslušanja Ministra rada i socijalnog staranja **razmotrio Informaciju o aktivnostima Vlade Crne Gore u vezi sa trajnim rješavanjem pitanja raseljenih i interno raseljenih lica koja borave u Kampu Konik I i II**, i s tim u vezi Odbor je podnio Skupštini Izvještaj sa predlogom zaključka.

U martu 2012. godine, Odbor je razmotrio Izvještaj Evropske komisije za borbu protiv rasizma i netrpeljivosti Savjeta Evrope (ECRI) o Crnoj Gori i podnio Skupštini Izvještaj sa predlogom zaključka, a **u junu 2012. godine, održao Kontrolno saslušanje**, potpredsjednika Vlade Duška Markovića, koga je, po njegovom ovlaštenju kao Koordinatora Koordinacionog odbora za praćenje realizacije Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica, sa posebnim osvrtom na Kamp Konik I i II, na sjednici Odbora zastupao direktor Zavoda za zbrinjavanje izbjeglica, Željko Šofranac, dr Suada Numanovića, ministra rada i socijalnog staranja, koga je po ovlaštenju, zastupala Remzija Ademović, pomoćnica ministra i ministra unutrašnjih poslova, Ivana Brajovića.

U aprilu 2013. godine Odbor je održao Kontrolno saslušanje Nacionalnog koordinatora ECRI-ja za Crnu Goru na temu: “Poštovanje obaveza Crne Gore u dijelu preporuka datih u Izvještaju ECRI-ja o Crnoj Gori, od februara 2012. godine”.

U septembru 2013. godine Odbor je održao Kontrolno saslušanje ministra rada i socijalnog staranja, koordinatora Koordinacionog odbora za praćenje realizacije Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica, sa posebnim osvrtom na Kamp Konik I i II, mr Predraga Boškovića na temu: „Realizacija Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica, sa posebnim osvrtom na Kamp Konik I i II”.

O aktivnostima Crne Gore na rješavanju položaja izbjeglica i raseljenih lica i njihovog uključivanja u crnogorsko društvo najbolje svjedoči i ocjena **šefice Kancelarije UNHCR-a u Crnoj Gori**, Indumathi Mohandas, septembra 2014. godine, koja je po završetku njene misije u Crnoj Gori, ocijenila **da se Crna Gora može smatrati primjerom u regionu kada je riječ o nacionalnom angažovanju i posvećenosti pitanjima rješavanja statusa izbjeglica i raseljenih lica, kao i njihove integracije u crnogorsko društvo. Istakla je da je stanje u ovoj oblasti značajno poboljšano na zakonodavnom, dokumentacionom, projektnom i infrastrukturnom planu.**

****

5. Kroz brojne aktivnosti, kao što su razmatranje Izvještaja i informacija koje nadležni državni organi podnose u skladu sa zakonom ili na zahtjev Odbora, posjete ustanovama u kojima su smještena lica sa invaliditetom, učešće ovih lica ili predstavnika nevladinih organizacija koje se bave zaštitom prava lica sa invaliditetom, saradnju sa državnim organima, sa Zaštitnikom ljudskih prava i sloboda Crne Gore, saradnju sa međunarodnim organizacijama sa sjedištem u Crnoj Gori, prepoznatljivu i kontinuiranu saradnju sa nevladinim organizacijama koje se bave poboljšanjem položaja djece, posebno djece sa teškoćama u razvoju, Odbor doprinosi promociji i zaštiti **prava osoba sa invaliditetom** i poboljšanju njihovog položaja u društvu.

Počev od **Javne tribine** u najstarijoj predškolskoj ustanovi u Crnoj Gori, JPU „Zagorka Ivanović“ **na Cetinju**, održane u februaru 2011. godine i **priključivanja Odbora drugoj fazi Kampanje „Govorimo o mogućnostima“**, preko niza drugih aktivnosti koje podrazumijevaju **obilazak ustanova** u kojima su smještena lica sa invaliditetom radi praćenja poštovanja prava ovih lica (Zavod za školovanje i profesionalnu rehabilitaciju invalidne djece i omladine u Podgorici, Zavod „Komanski most“, Zavod za školovanje i rehabilitaciju lica sa poremećajima sluha i govora u Kotoru, Centar za obrazovanje i osposobljavanje „1. jun“ u Podgorici, Dnevni centar za djecu sa teškoćama u razvoju u Nikšiću), do **sastanaka sa predstavnicima Saveza udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju „Naša inicijativa“** (do sada održano šest), Odbor iskazuje posvećenost poboljšanju položaja ove ranjive populacije u Crnoj Gori.

U okviru kontrolne uloge, u decembru 2014. godine, članovi Odbora za ljudska prava i slobode, razmotrili su **Informaciju o utrošku sredstava opredijeljenih Fondu za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom.**

Sjednicama Odbora na kojima se razmatraju teme od značaja za lica sa invaliditetom prisustvuju predstavnici nevladinih organizacija koje se bave pravima osoba sa invaliditetom.

O značaju koji Odbor pridaje ovoj populaciji, svjedoči i činjenica da je **Konferencija organizovana povodom obilježavanja Međunarodnog dana ljudskih prava, 10. decembra 2014. godine bila na temu „Pristupačnost i lica sa invaliditetom“.**

Smatrajući neophodnim **obezbjedivanje adekvatnog pristupa Skupštini Crne Gore za lica sa invaliditetom i lica smanjene pokretljivosti Skupština Crne Gore će realizovati Projekat obezbjeđivanja pristupa u dvije faze**, kako je saopštio Generalni sekretar Skupštine Crne Gore na sastanku sa šefom Jedinice za Crnu Goru u Generalnom direktoratu Evropske komisije za susjedsku politiku i pregovore o proširenju, Dirk Langeom, na sastanku 27. februara 2015. godine.

Pored stvaranja uslova za nesmetan pristup Skupštini Crne Gore i korišćenje prostorija Skupštine, planirane su aktivnosti koje se odnose na obezbjeđivanje adekvatnog pristupa informacijama licima sa oslabljenim vidom, kao i stvaranje uslova za korišćenje tumača gestovnog govora za lica sa oštećenim sluhom.

O posvećenosti Odbora ovim pitanjima svjedoče i riječi **izvršnog direktora Saveza udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju „Naša inicijativa“**, **Milisava Koraća** koji je na sastanku sa Predsjednikom i Zamjenicom predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode, održanom 28. aprila 2014. godine **istakao da veoma cijeni aktivnosti koje Odbor za ljudska prava i slobode preduzima na poboljšanju položaja djece sa teškoćama u razvoju iako nije matični odbor za ovu oblast. Takođe, dodao je da bi bili veoma zadovoljni ukoliko bi se saradnja sa Odborom ojačala i produbila na način što bi Odbor konkretno podržao njihove određene predloge i inicijative.**

ADMINISTRATIVNI KAPACITETI ODBORA

Sekretar Odbora za ljudska prava i slobode i saradnik u Sekretarijatu Odbora.
Od 1. oktobra 2014. godine u Sekretarijatu Odbora radi još jedan saradnik.

SEKRETAR ODBORA

Slava Burić

PREDSJEDNIK ODBORA

dr Halil Duković